

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

**TEACHING METHODOLOGY AND PRACTICE OF THE
STUDENTS OF THE DEPARTMENT OF PRESCHOOL
EDUCATION OF THE UNIVERSITY OF WESTERN
MACEDONIA**

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΑΕΜ: 3135

ΕΠΟΠΤΗΣ : Κ. ΚΩΤΣΑΛΙΔΟΥ ΔΟΞΑ

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ: Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΡΗ ΣΩΤΗΡΙΑ

ΦΛΩΡΙΝΑ, ΜΑΙΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ...σελ.4

ΠΕΡΙΛΗΨΗ...σελ.5

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1.1 Ο σκοπός της προσχολικής αγωγής...σελ.7

1.2 Η αρχή της παιδοκεντρικότητας...σελ.8

1.3 Διδακτική Μεθοδολογία...σελ.8

1.4 Αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές...σελ.12

1.5 Ο ρόλος του παιχνιδιού στην μάθηση...σελ.13

1.6 Βιωματική-Επικοινωνιακή διδασκαλία...σελ.14

1.7 Διαθεματικότητα...σελ.15

1.8 Σχέδια εργασίας (Project)...σελ.16

1.9 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού...σελ.18

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ – ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1 Χρονική διάρθρωση σπουδών...σελ.21

2.2 Πρακτική άσκηση – κανονισμός σπουδών...σελ.21

2.3 Περιεχόμενο πρακτικής άσκησης...σελ.23

2.4 Σκοπός πρακτικής άσκησης...σελ.24

2.5 Υποχρεώσεις φοιτητριών και φοιτητών...σελ.25

2.6 Οργάνωση της πρακτικής άσκησης...σελ.26

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

3.1 Θεωρητικά μαθήματα και κατανομή στα νηπιαγωγεία - Περιγραφή πρακτικής άσκησης...σελ.28

3.2 Παρατηρήσεις – Δράσεις στα νηπιαγωγεία...σελ.29

3.3 Εφαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα...σελ.48

3.4 Οργάνωση εκπαιδευτικού προγράμματος...σελ.49

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ...σελ.71

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ...σελ.74

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρακάτω πτυχιακή εργασία να ασχοληθεί με την Διδακτική μεθοδολογία και πρακτική άσκηση των φοιτητών του Παιδαγωγικού τμήματος των νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Αρχικά στο 1^ο κεφάλαιο της πτυχιακής αυτής θα αναφερθεί η εφαρμοσμένη παιδαγωγική και θα μάθουμε τι εννοούμε με τον όρο εφαρμοσμένη παιδαγωγική και ότι αυτή περιλαμβάνει. Εκτός από την εφαρμοσμένη παιδαγωγική θα αναλυθεί η διδακτική μεθοδολογία και ο ρόλος του δασκάλου όσον αναφορά το νηπιαγωγεία και τις εκπαιδευτικές μεθόδους. Ακόμη τα υλικά που χρησιμοποιούνται και τα κίνητρα μάθησης που δίνονται στα παιδιά. Επίσης θα γίνει αναφορά στην βιωματική-επικοινωνιακή μέθοδο και στην μέθοδο Project στο νηπιαγωγείο και σε άλλες εκπαιδευτικές μεθόδους. Στο 2^ο κεφάλαιο της πτυχιακής θα αναλυθεί ο οδηγός σπουδών 2018-19 του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας του τμήματος των νηπιαγωγών σε σχέση με την πρακτική άσκηση. Πιο συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά για τον τρόπο που διαπεραιώνεται η πρακτική άσκηση και τις υποχρεώσεις που έχουν οι φοιτητές αλλά και οι αρμοδιότητες που υπάρχουν για το κάθε μέλος που βοηθάει στην διεκπεραίωση της πρακτικής άσκησης. Θα αναλυθεί επίσης ο χρόνος που καλύπτει η Πρακτική Άσκηση στο τμήμα των νηπιαγωγών και ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται . Στο 3^ο κεφάλαιο θα γίνει επίσης αναφορά στην πρακτική άσκηση των νηπιαγωγών του πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στην Φλώρινα και θα αναπτυχθεί ένα εφαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την πρακτική άσκηση που έχει υλοποιηθεί στο χειμερινό εξάμηνο του 2018 στο 5^ο ολοήμερο νηπιαγωγείο Φλώρινας. Στο 3^ο κεφάλαιο θα αναλυθεί τι ακριβώς ζητήθηκε στους φοιτητές για την πρακτική τους άσκηση, πως υλοποίησαν το οργανωμένο πρόγραμμα που ανέλαβαν αλλά και τις παρατηρήσεις και την κριτική πάνω στο εφαρμοσμένο αυτό εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Στο 4^ο και τελευταίο κεφάλαιο της πτυχιακής αυτής εργασίας θα αναλυθούν τα συμπεράσματα και η κριτική σκέψη για την πρακτική άσκηση. Πιο συγκεκριμένα τι βοηθάει στην πρακτική άσκηση των φοιτητών, τι μας άρεσε και έναν γενικό αναστοχασμό για την πρακτική άσκηση. Τέλος υπάρχει η βιβλιογραφική αναφορά.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία επιλέχθηκε να αναλυθεί η εφαρμοσμένη παιδαγωγική για την προσχολική εκπαίδευση. Αναλύθηκε η διδακτική μεθοδολογία που ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί και τα εκπαιδευτικά προγράμματα στην σύγχρονη εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα έγινε αναφορά σε μεθόδους διδασκαλίας που έχουν ως κέντρο βάρους τους τα παιδιά και σε αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές μεθόδους που βοηθούν τα παιδιά στην ανάπτυξη τους. Επιπλέον έγινε αναφορά στην σημαντικότητα του παιχνιδιού για την ανάπτυξη των παιδιών στην προσχολική ηλικία, στην βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία που πρέπει να ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί και στην διαθεματικότητα. Ακόμη έγινε αναφορά στα σχέδια εργασίας (Project) και αναλύθηκαν τα οφέλη που έχουν τα σχέδια εργασίας για τα παιδιά αλλά και ο τρόπος που υλοποιούνται τα σχέδια εργασίας. Στο τέλος του πρώτου κεφαλαίου που αφορά την εφαρμοσμένη παιδαγωγική γίνεται αναφορά στον ρόλο του εκπαιδευτικού και στα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας καλός εκπαιδευτικός για να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτυχθούν και να ενεργούν με δική τους πρωτοβουλία. Στη συνέχεια στο δεύτερο κεφάλαιο της πτυχιακής αυτής εργασίας έγινε αναφορά στον οδηγό σπουδών των νηπιαγωγών από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας στην Φλώρινα. Πιο συγκεκριμένα έγινε αναφορά στον οδηγό σπουδών για την πρακτική άσκηση των φοιτητών του Πανεπιστημίου. Εκεί δίνονται οι λεπτομέρειες που περιέχει ο οδηγός σπουδών για την πρακτική άσκηση και παρουσιάζεται το πώς αυτή οργανώνεται και υλοποιείται. Το τρίτο κεφάλαιο της πτυχιακής αυτής εργασίας ασχολείται επίσης με την πρακτική άσκηση του τμήματος των νηπιαγωγών στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας Φλώρινας. Επιπλέον παρουσιάζεται ένα εφαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που έχει υλοποιηθεί στην πρακτική άσκηση του έτους 2018 στην Φλώρινα στο 5^ο Ολοήμερο νηπιαγωγείο Φλώρινας. Εν κατακλείδι στο τελευταίο κεφάλαιο της πτυχιακής εργασίας υπάρχουν τα συμπεράσματα και η κριτική σκέψη για την πρακτική άσκηση και τον τρόπο υλοποίησής της. Τέλος παρατίθεται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την συγγραφή της πτυχιακής εργασίας.

SUMMARY

The applied pedagogy for preschool education was selected to be analyzed in the present thesis, as well as the teaching methodology followed by teachers and educational programs in modern education. More specifically, there was a detailed description of the teaching methods that children consider fundamental and to appropriate developmental practical methods. Furthermore, the importance of games for children's development in the preschool age, the experiential-communicative teaching processes that teachers should follow and interdisciplinarity have been highlighted, while projects, their benefits for children and the way they are implemented are also analyzed. The end of the first chapter on applied pedagogy is focusing on the role of the teacher and the characteristics that a good teacher must have to help children develop themselves and act on their own initiative. Subsequently, the second chapter of this diploma thesis is dedicated to the guide of studies of kindergarten teachers from the University of Western Macedonia in Florina. More specifically, reference was made to the study guide for the internships of the University students, where the details of the study guide, the organizational and implementation instructions of the traineeship are given. The third chapter of this diploma thesis is also concerned with the practical exercise of the Department of Kindergarten teachers at the University of Western Macedonia in Florina. Moreover, an applied training program has been implemented in the 2018 traineeship in the 5th all-Day kindergarten of Florina. Finally, conclusions and critical thinking about the practical exercise and the way it is implemented are elaborated in the final chapter of the thesis along with the list of bibliography used for the writing of the diploma thesis.

1^Ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1.1 Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Μετά από το sputnikshock το 1957 στις ΗΠΑ και την κατάκτηση του διαστήματος το ενδιαφέρον της κοινωνίας στράφηκε στην εκπαίδευση και ιδιαίτερα στην προσχολική εκπαίδευση . Αυτό συνέβη γιατί ύστερα από έρευνες αποδείχτηκε ότι το 50% της ανθρώπινης ευφυΐας οικοδομείται στα πρώτα 5 χρόνια της ζωής ενός ανθρώπου πράγμα που καθιστά την προσχολική εκπαίδευση ιδιαίτερα σημαντική περίοδο για έναν άνθρωπο. Δόθηκε λοιπόν ιδιαίτερη σημασία στην προσχολική εκπαίδευση ενώ επίσης σημειώθηκαν αλλαγές στην θεώρηση της εξελικτικής ψυχολογίας και μετατοπίστηκε το κέντρο βάρους από ενδογενείς παράγοντες σε εξωγενείς και ειδικότερα στις κοινωνικές επιδράσεις. Επιπλέον σταμάτησε να υπάρχει η αντίληψη ότι η ευφυΐα βασίζεται σε κληρονομικούς παράγοντες και δόθηκε βαρύτητα στην σημασία των διαπροσωπικών σχέσεων για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και η προσχολική αγωγή στόχευε στην πραγμάτωση εκπαιδευτικής ισότητας μεταξύ όλων των παιδιών. Σκοπός λοιπόν του νηπιαγωγείου και της προσχολικής εκπαίδευσης είναι να βοηθήσει τα νήπια να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά. Επιπλέον έχει ως στόχο να βοηθήσει τα νήπια να καλλιεργήσουν τις αισθήσεις του και να εμπλουτίσουν και να οργανώνουν τις εμπειρίες τους που αποκτούν από το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Έχει ακόμα ως στόχο να αναπτύσσουν την ικανότητα κατανόησης και έκφρασης και να προχωρήσουν στην δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων. Η δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων βοηθάει τα παιδιά και στην μετέπειτα ένταξη τους στην κοινωνική ζωή. Τέλος η προσχολική εκπαίδευση στοχεύει στο να αναπτυχθεί ολόπλευρα ένα παιδί και να αναπτύξει ελεύθερη βούληση και να μπορεί να παίρνει πρωτοβουλίες και να μάθει να συμμετέχει ατομικά αλλά και ομαδικά μαζί με άλλους σε δραστηριότητες (Παπάς,2004).

1.2 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΟΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑΣ

Από ανθρωπολογικές παρατηρήσεις διαπιστώθηκε ότι το παιδί σε κάθε βαθμίδα της ανάπτυξης του είναι ιδιαίτερο και μοναδικό και πρέπει να αντιμετωπίζεται σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ανάλογα με το στάδιο της ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται. Για αυτό το λόγο σύμφωνα με τον Piaget οι εκπαιδευτικοί εκτός από την γνώση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων πρέπει να γνωρίζουν και την ιδιαίτερη ψυχολογία του κάθε παιδιού. Η τήρηση αυτής της αρχής έχει 2 διαστάσεις κατά την διδασκαλία. Η πρώτη διάσταση είναι ότι σε κάθε σχολική τάξη πρέπει να αντιστοιχεί ο εκπαιδευτικός όσο το δυνατόν καλύτερα το αντικείμενο διδασκαλίας προς το αντίστοιχο στάδιο ανάπτυξης του παιδιού. Στην 2^η διάσταση σε κάθε διδασκαλία πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη την ατομικότητα του παιδιού, τις ικανότητες του, τις προδιαθέσεις του, τα ενδιαφέροντα του και γενικώς κάθε ιδιαίτερο στοιχείο της προσωπικότητας του. Επιπλέον είναι αναγκαίο να αναφερθεί ότι μια καλή διδασκαλία είναι πάντα μαθητοκεντρική. (Παπάς, 1990). Οι διδακτικές πρακτικές του δασκάλου πρέπει να βοηθούν τον μαθητή και την μάθηση και να τον διευκολύνουν για να παίρνει μέρος σε συζητήσεις, να λύνουν όλο και πιο δύσκολα προβλήματα και να διευθετούν μόνοι τους κοινωνικές συγκρούσεις.

1.3 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Μέθοδος (= μετά και οδός) είναι η οδός η οποία οδηγεί σε κάτι, την οποία ακολουθεί κάποιος προκειμένου να φτάσει σε ένα αποτέλεσμα. Στην διδακτική μέθοδος είναι η διεξαγωγή της διδασκαλίας σύμφωνα με ορισμένες αρχές προκειμένου να επιτευχθούν οι σκοποί της διδασκαλίας. Παρόλα αυτά μια μέθοδος διδασκαλίας δεν πρέπει να στοχεύει μόνο στο να επιτύχει τους σκοπούς αλλά να στοχεύει στο να μαθαίνουν τα παιδιά όσο πιο εύκολα γίνεται. Η μεθοδική διδασκαλία είναι διαφορετική από την απλή διδασκαλία που δεν έχει κάποιες αρχές και βασίζεται στον αυτοσχεδιασμό και έτσι η μεθοδική διδασκαλία είναι πιο αποτελεσματική και οργανωμένη. Οι πιο γνωστές επιστημονικές μέθοδοι που έχουν σημαντική αξία για το σχολείο είναι η ανάλυση, η σύνθεση, η επαγωγή, η παραγωγή και η αναλογία. Κάθε διδακτική μέθοδος αλλάζει και διαμορφώνεται ανάλογα με το περιβάλλον και ξεχωριστά για τον κάθε μαθητή προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη

μάθηση από την πλευρά των μαθητών.(Ζωγράφος & Κωτσαλίδου,2016). Η πιο προτιμότερη μέθοδος είναι η επαγωγή που ακόμη και το ίδιο το παιδί την χρησιμοποιεί από την φύση του προχωρεί δηλαδή από τα παραδείγματα στον κανόνα, από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο, από την εποπτεία στην έννοια. Συναφείς διδακτικοί όροι για την διδακτική μέθοδο/διδακτική μεθοδολογία είναι ο όρος μέθοδος διδασκαλίας, Μέθοδος επεξεργασίας δεδομένων, Στρατηγικές διδασκαλίας.

Εκτός από την μέθοδο τις διδασκαλίας υπάρχουν και διαφορετικές μορφές διδασκαλίας οι οποίες είναι : Η δασκαλοκεντρική ή μετωπική διδασκαλία, η μαθητοκεντρική διδασκαλία και η μεικτή διδασκαλία(Καψάλης,2002). Όσον αναφορά την δασκαλοκεντρική διδασκαλία ο δάσκαλος θεωρείται ο αρχηγός της τάξης ο οποίος βάζει τους κανόνες και υποχρεώνει τους μαθητές σε παθητική ακρόαση. Σε αυτή την περίπτωση διδασκαλίας οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να ακούνε τον δάσκαλο-αυθεντία και να μην σκέφτονται και αλληλεπιδρούν ελεύθερα. Τα κίνητρα μάθησης σε αυτή την περίπτωση είναι εξωτερικά και η διδασκαλία είναι ομοιόμορφη για όλους χωρίς να ενδιαφέρεται για τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες κάθε παιδιού ξεχωριστά. Αντίθετα η μαθητοκεντρική διδασκαλία μετατοπίζει το κέντρο βάρους από τον δάσκαλο στο παιδί το οποίο σε αυτή την περίπτωση επικοινωνεί και κάνει διάλογο με τον δάσκαλο. Τέλος η μεικτή διδασκαλία έχει ως κύριο στοιχείο της τον διάλογο ,την ερωταπόκριση , την παρότρυνση και την μαιευτική μορφή διαλόγου που υπάρχει και στην μαθητοκεντρική διδασκαλία όπου ο δάσκαλος βοηθάει τον μαθητή με τον διάλογο να βρει μόνος του την γνώση(Καψάλης,2002). Πέρα από τις μεθόδους διδασκαλίας πολύ σημαντικά φαίνεται στην σημερινή εκπαίδευση να είναι τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας δηλαδή φωτογραφίες, φωτοτυπίες, βίντεο , ηλεκτρονικός υπολογιστής, πίνακας τα οποία βοηθούν τα παιδιά να μάθουν και να αποτυπώνουν καλύτερα τα πράγματα που διδάσκονται όπως εξίσου σημαντικό ρόλο κατέχει και η μορφή του σχολικού περιβάλλοντος ,της τάξης, του σχολικού κτηρίου και της υλικοτεχνικής υποδομής. Τα εποπτικά μέσα βοηθούν τους μαθητές να συγκεντρωθούν , τους εξασφαλίζουν ποικιλία ερεθισμών για να μάθουν και να αποτυπώσουν νέα πράγματα και βοηθούν περισσότερο στην κατανόηση και την απομνημόνευση αφού οι περισσότεροι άνθρωποι θυμούνται περισσότερο και ευκολότερα οπτικές πληροφορίες (Καψάλης,2002).

Επιπρόσθετα διδακτική μεθοδολογία είναι ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί διαμορφώνουν και προωθούν τις γνώσεις στα παιδιά στην προσχολική εκπαίδευση αλλά και σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Στην διδακτική μεθοδολογία εντάσσεται η παιδαγωγική μέθοδος που ακολουθεί ο κάθε εκπαιδευτικός για τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Επιπλέον στην διδακτική μεθοδολογία εντάσσονται όλοι οι διδακτικές μέθοδοι, ο ρόλος του δασκάλου, η συνεργασία με τους γονείς αλλά και η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, τα υλικά που χρησιμοποιούνται σε κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα, τα κίνητρα μάθησης που δίνονται στα παιδιά. Και πιο συγκεκριμένα στην προσχολική εκπαίδευση η βιωματική προσέγγιση της μάθησης (Προσέγγιση Project), η βιωματική- επικοινωνιακή διδασκαλία, η διαφοροποιημένη διδασκαλία, η συνεργατικότητα, η διαθεματικότητα και γενικότερα η ανοιχτή και πολλαπλή προσέγγιση της γνώσης. Οι επιστήμονες αναζητούν την καλύτερη παιδαγωγική μέθοδο που θα φέρει τα καλύτερα αποτελέσματα. Αναζητούν εκτός από αυτά που πρέπει να διδαχτούν στα παιδιά και τον τρόπο με τον οποίο η κάθε παιδαγωγική μέθοδος θα γίνει πράξη. (Ζωγράφος & Κωτσαλίδου, 2016). Έτσι από τα πρώτα στάδια της ιστορίας της εκπαίδευσης δημιουργήθηκαν πολλά αναλυτικά προγράμματα και παιδαγωγικές τάσεις. Ο κάθε εκπαιδευτικός διαμορφώνει την εκπαιδευτική διαδικασία σύμφωνα με τις δικές του εμπειρίες και βασιζόμενος στα παιδιά που απευθύνεται κάθε φορά. Έτσι προσπαθεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα να προσαρμόζονται στις ανάγκες των παιδιών και να είναι ευέλικτα. Τα τελευταία χρόνια οι εκπαιδευτικοί με την βοήθεια της τεχνολογίας έχουν περισσότερες δυνατότητες να ενημερωθούν για τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις παιδαγωγικές μεθόδους αλλά και να εντάξουν την τεχνολογία ως βοηθητικό εργαλείο στην τάξη τους ώστε τα παιδιά να μαθαίνουν μέσα από την τεχνολογία. Παρόλα αυτά υπάρχει ο κίνδυνος η τεχνολογία και η πληθώρα παιδαγωγικών μεθόδων να μην βοηθάει τον εκπαιδευτικό και να τον κάνει να ακολουθεί κατά γράμμα τα αναλυτικά προγράμματα χωρίς να τα διαμορφώνει σύμφωνα με τις ανάγκες των παιδιών κάτι που δεν βοηθάει ούτε τα παιδιά αλλά ούτε και τον ίδιο και δεν θα μπορεί να είναι ευέλικτος στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Ο εκπαιδευτικός μέσα από τις προτάσεις διαφόρων θεωριών και παιδαγωγικών μεθόδων πρέπει σύμφωνα με την εμπειρία του να διαλέγει εκείνες που διευκολύνουν το εκπαιδευτικό του έργο και να τις διαμορφώνει και να τις αλλάζει ώστε να δημιουργεί δικές του προσωπικές μεθόδους για την εργασία του. Όταν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει της παιδαγωγικές θεωρίες και πως αυτές πρέπει να αξιοποιούνται μπορεί να τις διαμορφώνει σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της τάξης

του. Όλες οι παιδαγωγικές θεωρίες διαφέρουν ανάλογα την εποχή που έχουν δημιουργηθεί έτσι υπάρχουν θεωρίες δασκαλοκεντρικές αλλά και θεωρίες παιδοκεντρικές. Οι παιδαγωγικές θεωρίες αλλάζουν και μεταβάλλονται όταν αλλάζουν οι απόψεις και οι αντιλήψεις των ανθρώπων κάθε εποχής. Επίσης η διδακτική μεθοδολογία με το πέρασμα των χρόνων αλλά και καθημερινά κατακλύζεται από νέες προτάσεις και νέα ευρήματα. Κάποιες από αυτές τις αντιλήψεις και τις νέες προτάσεις αποτέλεσαν την βάση ώστε να αναπτυχθεί η βιωματική- επικοινωνιακή μέθοδος. Συνοπτικά στην βιωματική-επικοινωνιακή μέθοδο αναφέρεται ότι : Τα παιδιά πρέπει να είναι σε θέση μέσα από την μαθησιακή διαδικασία να αναπτύσσουν μια σύνθετη προσπάθεια σκέψης και πρακτικής, η οποία ενισχύει την προσπάθεια της ομαδικής και ατομικής τους αυτονομίας (Χρυσαιφίδης,2004). Σε αντίθεση αν τα παιδιά αν δεν βασίζονται και δεν αναδημιουργούν πάνω στα δικά τους βιώματα θα δέχονται παθητικά την διδασκαλία του εκπαιδευτικού και δεν θα μπορέσουν ακόμα και στην ενήλικη ζωή τους να αναπτύξουν ελεύθερη και κριτική σκέψη.

Σύμφωνα με τον Σ.Δερβίση (1999) τα κύρια χαρακτηριστικά ενός σύγχρονου αναλυτικού προγράμματος είναι ο τίτλος , οι γενικές πληροφορίες για το θέμα, οι μεθοδολογικές οδηγίες , τα μέσα, τα υλικά, οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν και τέλος η βιβλιογραφία που πρέπει να είναι σχετική με το θέμα. Ως μεθόδους διδασκαλίας προτείνει την αφηγηματική ανάλυση, την περιγραφική ανάλυση, την αιτιώδη ανάλυση, τη λογική ανάλυση, τη συστηματική παρατήρηση , τους πειραματισμούς για την εξακρίβωση της ορθότητας των συμπερασμάτων τους και τέλος την συνδυαστική μέθοδο που περιλαμβάνει όλες τις μεθόδους διδασκαλίας. Επιπλέον ο σχεδιασμός ενός εκπαιδευτικού προγράμματος σύμφωνα με τον Vaideanu πρέπει να περιλαμβάνει κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες. Αυτές οι ενέργειες είναι η εκτίμηση αναγκών , ο προσδιορισμός των στόχων για να αποφασίσουμε τι θέλουμε να γνωρίσουν τα παιδιά μέσα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, ο προσδιορισμός του περιεχομένου του προγράμματος, η επιλογή των διδακτικών μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν και τέλος η αξιολόγηση του προγράμματος. Ο σχεδιαστής του προγράμματος μπορεί να μεταβάλλει το πρόγραμμα και να κάνει αλλαγές και κατά την διάρκεια εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Ακόμη όσον αναφορά τις παιδαγωγικές μεθόδους και πρακτικές υπήρξαν διχογνωμίες ανάμεσα σε αυτούς που υποστήριζαν την εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων και σε αυτούς που υποστήριζαν να δίνεται έμφαση στα ακαδημαϊκά προγράμματα.

1.4 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Η μεγαλύτερη υποστήριξη για την εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων έναντι των ακαδημαϊκών οι οποίες αναπτύχθηκαν στις ΗΠΑ συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον όλο και περισσότερο μελετητών και άρχισαν να επηρεάζουν τα προγράμματα της προσχολικής εκπαίδευσης στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ. Η αντίληψη που διαμορφώθηκε σε όλο και περισσότερα προγράμματα δίνει έμφαση στην συγκρότηση ενός μαθησιακού-αναπτυξιακού περιβάλλοντος το οποίο εστιάζει το ενδιαφέρον του στο παιδί και στην συνολική του ανάπτυξη ενώ δίνει έμφαση στην διαδικασία της μάθησης και όχι στα αποτελέσματα που θα προκύψουν από αυτή (Ντολιοπούλου,2006). Πιο συγκεκριμένα μια εκπαιδευτική διαδικασία είτε αυτή ξεκινάει από την παιδαγωγό είτε από το παιδί είναι αναπτυξιακά κατάλληλη αν αναπτύσσει τις ικανότητες του παιδιού και τις επεκτείνει και αν ενθαρρύνει το παιδί να αναπτύξει τα ενδιαφέροντα του και τα ταλέντα του . Επιπλέον πρέπει να εκθέτει τα παιδιά σε μαθησιακές εμπειρίες που μπορούν να αποτυπώσουν και να τις συνδέσουν με προηγούμενες αλλά και μελλοντικές τους εμπειρίες. Με άλλα λόγια η εκπαιδευτική διαδικασία πρέπει να βασίζεται στα ενδιαφέροντα του παιδιού και να βοηθάει την ανάπτυξη του, την εξερεύνηση ,την ανακάλυψη και την επίλυση προβλημάτων.

Ορισμένες από τις βασικές που αρχές που διέπουν τις αναπτυξιακά κατάλληλες πρακτικές είναι αρχικά ότι οι τομείς ανάπτυξης (νοητικός, κοινωνικός, συναισθηματικός, κινητικός) είναι στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους και η ανάπτυξη στον έναν τομέα επηρεάζει την ανάπτυξη του άλλου. Ακόμη η ανάπτυξη επιτυγχάνεται με μια σειρά αλλά με διαφορετικούς ρυθμούς από το κάθε παιδί και επηρεάζεται από τον πολιτισμό κάθε χώρας και τα διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες και έχουν την δυνατότητα να εκφράζουν την άποψη τους αφού λαμβάνονται υπόψη οι προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες τους. Προκαλείτε έτσι η φυσική τους περιέργεια και ενεργοποιείτε η σκέψη και η δημιουργικότητα τους. Επιπλέον τα παιδιά

αναπτύσσουν το καθένα δικό τους τρόπο μάθησης και αναπαράστασης αυτών που μαθαίνουν και πράττουν σύμφωνα με τις ικανότητες του αλλά και την βοήθεια του εκπαιδευτικού. Επωφελούνται επίσης από την τήρηση της σειράς και της τάξης του περιβάλλοντος και μαθαίνουν καλύτερα σε ένα περιβάλλον που νιώθουν σιγουριά τόσο φυσική όσο και συναισθηματική. Τέλος το παιχνίδι αποτελεί ένα βασικό μέσο για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών αφού έτσι αλληλεπιδρούν μεταξύ τους ,εκφράζουν και ελέγχουν τα συναισθήματα τους και αναπτύσσουν συμβολικές λειτουργίες για να κατανοήσουν τον κόσμο.

1.5 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΜΑΘΗΣΗ

Η κίνηση αρχικά είναι ένα βασικό στοιχείο της ζωής του παιδιού και για αυτό το λόγο όλοι οι επιστήμονες θεωρούν την κίνηση κυρίαρχο στοιχείο στα παιχνίδια και τις δραστηριότητες του. Μέσα από την κίνηση τα παιδιά μαθαίνουν, διεκδικούν την αντιληπτική τους ικανότητα αλλά και την συναισθηματική και κοινωνική τους ικανότητα. Τα παιδιά είναι από μικρά πρόθυμα να επικοινωνήσουν και να βοηθήσουν τους άλλους αλλά νιώθουν πίεση όταν πρέπει να περιμένουν την σειρά τους στο παιχνίδι και να τηρήσουν κάποιους κανόνες. Για το λόγο αυτό πρέπει το παιχνίδι και η κίνηση να συμπεριλαμβάνονται στις καθημερινές τους δραστηριότητες στο νηπιαγωγείο αλλά και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού.(Τσαπακίδου,2014). Το ομαδικό παιχνίδι εκτός από την ευχαρίστηση που προσφέρει στα παιδιά ενισχύει παράλληλα τον χαρακτήρα τους και τις ικανότητες τους. Ο Κιτσαράς αναφέρει ότι αν το παιδί δεν έχει την επιθυμία να ασχοληθεί με το παιχνίδι, πρέπει να συμβαίνει κάτι με την σωματική και ψυχική του υγεία. Στην σημερινή εποχή οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις για το παιχνίδι είναι αυξημένες και πρέπει να δίνεται στα παιδιά ο κατάλληλος χρόνος και χώρος όπως και τα υλικά για να οργανώσουν το παιχνίδι τους. Η διαδικασία του παιχνιδιού έχει συσχετιστεί με την ολόπλευρη ανάπτυξη τους. Στόχος είναι η σχέση του παιχνιδιού με την διαδικασία της μάθησης. Ο Piaget (1978) τονίζει τη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού, τα διαφορετικά είδη του παιδιού ανά ηλικία και το ρόλο του παρατηρητή εκπαιδευτικού ενώ ο Vygotsky (1997) θεωρεί σημαντική την παρουσία του εκπαιδευτικού για να βοηθάει και να συντονίζει το παιχνίδι. Με το παιχνίδι το παιδί έχει την δυνατότητα να μετασχηματίζει τον κόσμο σύμφωνα με τις επιθυμίες του αλλά μετασχηματίζει και τον εαυτό του για να

συμμορφωθεί με τους κανόνες του παιχνιδιού. Το παιχνίδι δίνει στο παιδί την ευκαιρία να εξερευνήσει, να πειραματιστεί και να ερμηνεύσει τις πληροφορίες που δέχεται από το περιβάλλον του (Piaget,1962). Μέσω του παιχνιδιού λοιπόν το παιδί μαθαίνει να ισορροπεί τον εσωτερικό του κόσμο με το εξωτερικό περιβάλλον στο οποίο ζει και να μαθαίνει μέσα από τα λάθη του. Επιπλέον τα παιδιά μαθαίνουν πιο εύκολα μέσα από το παιχνίδι και μέσω της επανάληψης. Ακόμη το παιχνίδι φέρνει αντιμέτωπο το παιδί με διάφορες καταστάσεις προβληματισμού και ενισχύει σημαντικά τις γλωσσικές, επικοινωνιακές ικανότητες του αφού μιλά με τα υπόλοιπα παιδιά και μοιράζεται τις σκέψεις του αλλά ανταλλάσει εκτός από απόψεις και εμπειρίες. Εξίσου πολύ σημαντικό είναι ότι το παιχνίδι δίνει την δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να παρατηρήσει τα παιδιά και να λάβει πληροφορίες για το στάδιο ανάπτυξης τους αλλά και να κατανοήσει τις ενέργειες τους.

1.6 ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Η βιωματική μέθοδος εντάσσει όλες τις βιωματικές καταστάσεις της σχολικής ζωής και τις μετατρέπει σε διδακτικές δραστηριότητες. Ο ορισμός της βιωματικής μεθόδου σύμφωνα με τον Χρυσοφίδη είναι ο εξής: <<ο όρος βιωματική επικοινωνιακή διδασκαλία, εμπεριέχει δύο επιμέρους όρους, το βίωμα και την επικοινωνία. Λέγοντας βιωματική διδασκαλία εννοούμε ένα πλέγμα διδακτικών διαδικασιών που έχουν ως αφορμή διδακτικές καταστάσεις. Είναι δηλαδή ανάγκες, προβλήματα και απορίες του παιδιού, που πηγάζουν από την καθημερινή ζωή καθώς και από τις εμπειρίες και τις ανησυχίες που δημιουργούνται μέσα στο κοινωνικό περίγυρο όπου ζει και ενσωματώνεται. Οι διαδικασίες αυτές προσπαθούν να εισαγάγουν το μαθητή στον κόσμο της γνώσης έχοντας ως σημείο αναφοράς τα πιο πάνω βιώματα>>. Η αφετηρία της διδακτικής πράξης είναι οι εμπειρίες και οι βιωματικές καταστάσεις των ίδιων των παιδιών με σκοπό να γίνουν αντικείμενο αναζήτησης και διδακτικής δράσης(Zωγράφος & Κωτσαλίδου,2016). Τις τελευταίες δεκαετίες η βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία έγινε ευρέως γνωστή και αποτέλεσε ένα σημαντικό κομμάτι της εκπαίδευσης τόσο στα εκπαιδευτικά προγράμματα αλλά και στα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα και στα νέα εκπαιδευτικά εγχειρίδια. Η βιωματική μάθηση είναι σε αντίθεση με τις πρακτικές των παραδοσιακών προγραμμάτων. Στην βιωματική μάθηση ο μαθητής εμπλέκεται ενεργά και άμεσα ,έτσι δίνεται στους

μαθητές η ευκαιρία να βιώσει το ζήτημα που ερευνά και με αυτόν τον τρόπο να γνωρίσει και να κατανοήσει καλύτερα αυτά τα ζητήματα. Επιπλέον η βιωματική διδασκαλία στοχεύει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού. Κάθε πρόγραμμα για να σχεδιαστεί σύμφωνα με τον Vaideanu πρέπει να περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών. Αυτές οι ενέργειες είναι η εκτίμηση αναγκών του προγράμματος ,ο προσδιορισμός των στόχων, ο προσδιορισμός του περιεχομένου, η επιλογή των διδακτικών μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν και τέλος η αξιολόγηση του προγράμματος. Η εφαρμογή της βιωματικής-επικοινωνιακής διδασκαλίας στο σχολείο έχει θετικά αποτελέσματα στην σχέση μεταξύ των παιδιών και στην επικοινωνία τους αλλά έχει οφέλη και για το κάθε παιδί ομαδικά αφού το βοηθάει να ενεργεί μόνο του και να παίρνει πρωτοβουλίες.

1.7 ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Με τον όρο διαθεματικότητα (cross-thematic integration) ή αλλιώς διεπιστημονικότητα (inter-disciplinarity) εννοούμε μια μορφή διδασκαλίας στην οποία τα περιεχόμενα των μαθημάτων ενοποιούνται και διδάσκονται και αλληλοεξαρτώνται το ένα από το άλλο. Η διαθεματική διδασκαλία είναι συνήθως εργαστηριακής και ερευνητικής μορφής. Η διαθεματικότητα στην σύγχρονη παιδαγωγική αποτελεί μια καινοτομία τόσο ως προς το περιεχόμενο της διδασκαλίας όσο και για τον τρόπο της διδασκαλίας. Το περιεχόμενο της δεν αφορά ξεχωριστά μαθήματα που γίνονται σε ξεχωριστές ώρες αλλά καταστάσεις μάθησης που προσεγγίζουν το περιεχόμενο της διδασκαλίας ως κάτι ενιαίο που δεν χωρίζεται μεταξύ του. Η συγκεκριμένη μέθοδος βασίζεται στην βιωματική μάθηση αφού τα παιδιά αυτενεργούν και παίρνουν πρωτοβουλίες μόνο τους σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα τους ενώ υπάρχει και η εποπτεία του δασκάλου. Η προσοχή αυτής της μορφής διδασκαλίας δεν εστιάζεται στις διαφορές που έχουν μεταξύ τους τα διαφορετικά μαθήματα αλλά στα κοινά τους γνωρίσματα και στο πως μπορούν αυτά τα μαθήματα να συνδεθούν μεταξύ τους. Στα τελευταία χρόνια η ιδέα της διαθεματικότητας είναι πολύ σημαντική για τους εκπαιδευτικούς έτσι ώστε να οργανώσουν τα εκπαιδευτικά τους προγράμματα αλλά είναι εξίσου σημαντική για να διαμορφωθούν τα αναλυτικά προγράμματα της εκπαίδευσης (Ζωγράφος & Κωτσαλίδου,2016). Οι κύριος λόγος που η διαθεματικότητα πλέον παίζει σημαντικό

ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι αρχικά ότι αποδείχτηκε καινοτόμο και βοήθησε τους εκπαιδευτικούς και τα παιδιά στην εκπαιδευτική έρευνα. Επιπλέον τα σύγχρονα διεθνή προβλήματα χαρακτηρίζονται από πολυπλοκότητα και σφαιρικότητα και έτσι δεν μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά στην επίλυση τους αν η γνώση διαχωρίζεται και δεν μπορούν να κατανοήσουν τα κοινά σημεία των διαφορετικών επιστημών. Η ξεχωριστή διδασκαλία δεν βοηθάει τα παιδιά να ανακαλύψουν τις σχέσεις που έχουν μεταξύ τους τα διαφορετικά πεδία γνώσεις. Το πρόγραμμα της διαθεματικής προσέγγισης όπως και όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα οργανώνεται γύρω από τα ενδιαφέροντα των παιδιών και ασχολείται με θέματα που είναι παιδαγωγικά κατάλληλα για τα παιδιά. Στις θεματικές προσεγγίσεις αρχικά ο εκπαιδευτικός αφού επιλέξει το θέμα σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών θέτει τους στόχους του προγράμματος και σχεδιάζει την οργάνωση του. Έπειτα υλοποιείτε το πρόγραμμα και στο τέλος γίνεται η αξιολόγηση του προγράμματος από τον εκπαιδευτικό αλλά και από τα ίδια τα παιδιά. Πολλοί εκπαιδευτικοί επιλέγουν ένα θέμα για να διδάξουν στα παιδιά το οποίο μπορεί για παράδειγμα να ασχολείται με τα μαθηματικά αλλά μέσα σε αυτό το πρόγραμμα εμπλέκουν και άλλα γνωστικά αντικείμενα από άλλα πεδία της μάθησης όπως για παράδειγμα είναι η γλώσσα ή οι φυσικές επιστήμες. Τέλος είναι σημαντικό σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα να υπάρχει εναλλαγή δραστηριοτήτων και να γίνεται συνδυασμός οπτικών, κινητικών, ακουστικών μέσων έτσι ώστε το παιδί να προσεγγίζει τις πληροφορίες που δέχεται με όλες του τις αισθήσεις.

1.8 ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (PROJECT)

Τα σχέδια εργασίας project είναι ομαδικές εργασίες που εμπλέκουν όλα τα παιδιά και λειτουργούν σε ομάδες. Είναι ερευνητικές διαδικασίες και η έρευνα στηρίζεται σε θέματα που επιλέγουν τα ίδια τα παιδιά. (Ζωγράφος & Κωτσαλίδου, 2016). Οι στόχοι είναι είτε ατομικοί είτε συλλογικοί και οι έρευνες έχουν ως αφετηρία προβληματισμούς των παιδιών που είτε είναι μεμονωμένων ατόμων είτε είναι όλης της ομάδας που συμμετέχει στην έρευνα. Τα σχέδια εργασίας (project) έχουν ευέλικτη δράση όσον αφορά τις διαδικασίες το περιεχόμενο και το χρόνο αφού τα παιδιά μελετούν σε βάθος και με όποιον τρόπο θέλουν θέματα που τους ενδιαφέρουν. Κατά τη διάρκεια του σχεδίου εκπαιδευτικής δράσης τα παιδιά ανταλλάζουν απόψεις

και βοηθούν το ένα το άλλο αλλά συνεργάζονται και παίρνουν την βοήθεια του εκπαιδευτικού. Τα θέματα που επιλέγονται συνήθως έχουν σχέση με την καθημερινή ζωή και το περιβάλλον αφού τα παιδιά μπορούν να συμμετέχουν καλύτερα σε θέματα που ήδη γνωρίζουν κάποια πράγματα. Με αυτή τη μέθοδο τα παιδιά κατανοούν καλύτερα και ευκολότερα πράγματα της καθημερινής ζωής και του περιβάλλοντος. Για αυτό και οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στα σχέδια εργασίας θεωρούνται βιωματικές αφού συνδέονται με την καθημερινή ζωή. Ερέθισμα για να ξεκινήσει ένα σχέδιο εκπαιδευτικής δράσης μπορεί να είναι η επιθυμία και η πρόταση ενός παιδιού αλλά και θέματα που έχει προτείνει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει θέματα και να συζητήσει με τα παιδιά για να καταλήξουν σε αυτό που θέλουν τα ίδια. Τα θέματα που προτείνει ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι συγκεκριμένα, να συνάδουν με τα ενδιαφέροντα των παιδιών και των παιδαγωγών αλλά και να δίνουν πολλές ευκαιρίες για δραστηριότητες. Όταν τα παιδιά είναι από τις πρώτες φορές που κάνουν ένα σχέδιο εργασίας τα βοηθάει περισσότερο ο εκπαιδευτικός να έχει προτείνει κάποια θέματα, να σχετίζεται το θέμα με τις εμπειρίες των παιδιών, να γίνεται η έρευνα μέσα στην τάξη και όχι έξω από αυτή και να μελετούνται έννοιες και αντικείμενα που είναι συγκεκριμένα και όχι αφηρημένα. Σημαντικό ρόλο για να ενδιαφερθούν τα παιδιά για ένα θέμα παίζει ο τρόπος που θα εισάγει το θέμα η παιδαγωγός ώστε να τραβήξει το ενδιαφέρον των παιδιών. Τα σχέδια εργασίας διαρκούν από μερικές μέρες ή εβδομάδες μέχρι και μήνες και ολοκληρώνονται όταν εξαντληθεί το ενδιαφέρον των παιδιών αλλά μπορούν να διακοπούν αν τα παιδιά δείχνουν να έχουν χάσει το ενδιαφέρον τους. Μπορεί να μην ενδιαφέροντα πια για το βασικό σχέδιο εργασίας αλλά να θέλουν να εξερευνήσουν κάτι άλλο που έχει παρουσιαστεί. Στα σχέδια εργασίας μπορούν να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν όλα τα παιδιά σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες τους. Σημαντικό ρόλο παίζει όλα τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά στην ομάδα και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Τα υλικά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε κάθε σχέδιο εργασίας μπορεί να είναι υλικά που υπάρχουν στο σχολείο αλλά και υλικά που έχουν συλλέξει τα παιδιά από έξω ή τα έχουν φέρει από το σπίτι τους ή ένα ταξίδι. Η διαδικασία που ακολουθεί ένα σχέδιο εργασίας είναι αρχικά στην πρώτη φάση η επιλογή του θέματος από τα παιδιά, η οργάνωση των δράσεων και των ερευνών που θα γίνουν με την βοήθεια της παιδαγωγού και ο καθορισμός των στόχων. Σε δεύτερη φάση βρίσκεται η υλοποίηση του σχεδίου εργασίας όπου αφού εισάγεται το θέμα τα παιδιά και ο/η παιδαγωγός μοιράζονται ιδέες για δραστηριότητες και ωθούνται μέσω

των ιδεών και των ερωτήσεων στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων. Τις ιδέες αυτές των παιδιών μπορεί αν θέλει να τις καταγράψει ο εκπαιδευτικός και να τις χωρίσει σε υποενότητες για να βοηθήσει τα παιδιά. Και οι γονείς αν θέλουν και τους ζητηθεί μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στα σχέδια δράσεις σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό και τα παιδιά. Τέλος υπάρχει η Τρίτη φάση όπου το σχέδιο εργασίας ολοκληρώνεται και την ολοκλήρωση του σχεδίου την αποφασίζει ο παιδαγωγός μαζί με τα παιδιά. Μετά από αυτό ακολουθεί η αξιολόγηση του προγράμματος η οποία είναι διαρκής, ενσωματώνεται στην καθημερινή διαδικασία και βασίζεται στην συνολική αποτίμηση του προγράμματος (Ντολιοπούλου,2006)

1.9 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Μέσα από τις επιστήμες της αγωγής υποστηρίζεται ότι κύριο ρόλο στην οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας και σε οποιαδήποτε άλλη εκπαιδευτική δραστηριότητα παίζει ο ρόλος του εκπαιδευτικού. Σημαντικό ρόλο έχουν επίσης οι σχέσεις του δασκάλου με τον μαθητή αλλά και οι σχέσεις μεταξύ των συμμαθητών. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην σύγχρονη εποχή έχει αποκτήσει κοινωνικοπολιτική διάσταση αφού δεν είναι αποκομμένος από τις κοινωνικοπολιτικές αξίες της κοινωνίας και διαφέρει εντελώς από το ρόλο του εκπαιδευτικού στο παραδοσιακό σχολείο και στην δασκαλοκεντρική διδασκαλία. Το κύριο έργο του εκπαιδευτικού στην μαθητοκεντρική διδασκαλία είναι να σκηνοθετεί διδακτικές καταστάσεις που έχουν άμεση σχέση με την πραγματικότητα που βιώνουν τα ίδια τα παιδιά. Πρέπει ο εκπαιδευτικός αντί να δίνει έτοιμες τις γνώσεις στα παιδιά να τους δημιουργεί προβληματισμούς και να τα ενθαρρύνει να ερευνούν και να βρίσκουν μόνα τους την λύση σε αυτό που τα προβληματίζει. Οι μαθητές έτσι παύουν να είναι παθητικοί ακροατές και ερευνούν μόνοι τους και αποφασίζουν οι ίδιοι για την λειτουργία της ομάδας τους. Ο εκπαιδευτικός παρόλα αυτά δεν είναι περιττός σε αυτές τις μορφές διδασκαλίας αφού οργανώνει ο ίδιος το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και τους στόχους των ομάδων και υποβοηθάει τα παιδιά στην έρευνα τους. Όταν είναι ακόμη αρχή για τα παιδιά ο εκπαιδευτικός έχει τον κυρίαρχο ρόλο για να σχεδιαστεί κάποιο πρόγραμμα και για να βοηθήσει τα παιδιά στην εξερεύνηση. Στην μαθησιακή διαδικασία ο εκπαιδευτικός πρέπει να δείχνει εμπιστοσύνη στα παιδιά και να σέβεται τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα τους. Οι απαιτήσεις του πρέπει να διαμορφώνονται

διαφορετικά σε κάθε μαθητή αφού το κάθε παιδί έχει τον δικό του τρόπο ανάπτυξης και έτσι διαμορφώνει και τον ρυθμό της διδασκαλίας ξεχωριστά για το κάθε παιδί. Έχει ως στόχο να επιτευχθούν οι σκοποί της αγωγής και καλλιεργεί την κοινωνική μάθηση στα παιδιά και τα προτρέπει να δουλεύουν ομαδικά για να αναπτυχθούν οι διαπροσωπικές τους σχέσεις ενώ αποφεύγει την ατομικότητα. Επιπλέον δραστηριοποιεί ο ίδιος τους μαθητές και αντιδρά με ευελιξία αν παρουσιαστούν κάποια προβλήματα και απροσδόκητα συμβάντα. Ο εκπαιδευτικός ακόμη εξασφαλίζει την συμμετοχή όλων των μαθητών στην μαθησιακή διαδικασία και προτρέπει τα παιδιά να παίρνουν μόνα τους αποφάσεις. Όλα αυτά δεν σημαίνουν όμως ότι ο εκπαιδευτικός εργάζεται μόνο στην φάση της προετοιμασίας ενώ στην φάση της εκτέλεσης δεν κάνει απολύτως τίποτα. Κατά την φάση της εκτέλεσης ο εκπαιδευτικός αλληλεπιδρά με τα παιδιά και δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για τις ιδέες, τις απόψεις και τα συναισθήματα τους. Η παρέμβαση του πρέπει να είναι διακριτική και να περιορίζεται σε ενθαρρύνσεις και συμβουλές αλλά και τυχόν διευκρινίσεις σε κάποιο παιδί που δεν καταλαβαίνει κάτι. Επίσης είναι παρατηρητής στην διαδικασία που ακολουθούν τα παιδιά αλλά και ερευνητής αφού καταγράφει πληροφορίες που παίρνει από τις συζητήσεις των παιδιών και παρατηρεί διακριτικά για όσα συμβαίνουν για να είναι ενήμερος για την πρόοδο της εργασίας των παιδιών αλλά και για την πρόοδο του κάθε παιδιού. Η βοήθεια που προσφέρει ο εκπαιδευτικός εξαρτάται από την πρόοδο που έχει το κάθε παιδί και τις πρωτοβουλίες που μπορεί να αναλάβει όταν συμμετέχει στην μαθησιακή διαδικασία. Παρεμβαίνει μόνο όταν κάποιο παιδί νιώθει απογοήτευση για να το ενθαρρύνει να ξαναδοκιμάσει ή όταν οι μαθητές χάνουν την συγκέντρωση και την συνέπεια τους και όταν απομακρύνονται από την προτεινόμενη εργασία (Παπάς,1990). Τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας εκπαιδευτικός είναι να είναι βοηθητικός, συμβουλευτικός, συνεργατικός, καθοδηγητικός, δημιουργικός, αντιανταρχικός δηλαδή να μην είναι δογματικός, να είναι αντιδιδασκτικός και κοινωνικός. Επιπρόσθετα πρέπει να έχει φιλική φωνή, να επηρεάζει τα παιδιά, να συνεργάζεται και να συζητά μαζί τους, να κατευθύνει και να ενθαρρύνει τα παιδιά, να τα βοηθάει, να τους προσφέρει ιδέες και να υπάρχει μοιρασμένη υπευθυνότητα στην ομάδα ανάμεσα σε αυτόν και τα παιδιά και να μην έχει αυτός την αποκλειστική υπευθυνότητα. Συμβουλευόμενος ο εκπαιδευτικός το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών πρέπει να προγραμματίζει την διδακτική πορεία της τάξης του και τις δραστηριότητες των παιδιών. Ο σχεδιασμός του πρέπει να μηνιαίος, τριμηνιαίος αλλά και ετήσιος. Αυτό είναι σημαντικό να γίνει γιατί εξασφαλίζεται η

επαρκή γνώση των θεμάτων με τα οποία θα ασχοληθεί ο εκπαιδευτικός και έτσι του δίνεται η δυνατότητα να οργανώσει περιπάτους αν χρειάζεται τα παιδιά να επισκεφτούν κάποιο μέρος, να βρει εγκαίρως τα απαραίτητα υλικά και να οργανώνει αποτελεσματικότητα τα σχέδια εργασίας και της δράσης της τάξης. Η σωστή οργάνωση της διδασκαλίας και ο έγκαιρος προγραμματισμός εξασφαλίζουν αυτοπεποίθηση στον εκπαιδευτικό και δημιουργούν εμπιστοσύνη στα παιδιά αφού είναι σίγουρο πως θα υπάρξει μια ευχάριστη διαδικασία και θα είναι πιο εύκολο να επιτευχθούν οι στόχοι που έχει θέσει ο εκπαιδευτικός. Τέλος όσον αναφορά τις σχέσεις ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και τα παιδιά είναι επίσης πολύ σημαντικές για την οργάνωση και την ομαλή υλοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να γνωρίζει καλά τα παιδιά και να τους θέτει κανόνες τα οποία πρέπει να τηρούν. Επιπλέον να επιδιώκει την δικαιοσύνη και να αντιμετωπίζει όλα τα παιδιά χωρίς προκαταλήψεις και να είναι γνήσιος απέναντι τους δηλαδή να μην υποκρίνεται. Ακόμη παρόλη την συμπάθεια που έχουν τα παιδιά για τον εκπαιδευτικό είτε ο εκπαιδευτικός για τα παιδιά πρέπει να υπάρχει μια απόσταση ανάμεσα τους. Επίσης ο εκπαιδευτικός πρέπει να ξεκαθαρίζει τα όρια στα παιδιά και να είναι υπομονετικός , να κατανοεί τις ανάγκες των παιδιών αλλά ταυτόχρονα να έχει και απαιτήσεις διαφορετικές από το κάθε παιδί. Κάτι ακόμη που είναι σημαντικό για την σχέση παιδιών και εκπαιδευτικού είναι η επικοινωνία και το γλωσσικό επίπεδο. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να μιλάει απλά στα παιδιά και να αντιλαμβάνεται το γλωσσικό επίπεδο των παιδιών χωρίς όμως να κατεβαίνει σε αυτό.(Καψάλης,2002).

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ- ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ,ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1 ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου. Το διδακτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα, στο χειμερινό και το εαρινό. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και δύο (2) για εξετάσεις. Το πρώτο εξάμηνο, το χειμερινό, αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο, το εαρινό, λήγει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Σε ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν συμπληρώνεται ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών εβδομάδων, είναι δυνατό με απόφαση του Τμήματος να συνεχιστούν τα μαθήματα τον Ιανουάριο ή τον Ιούνιο. Για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται τουλάχιστον οκτώ (8) εξάμηνα. Οι εξεταστικές περίοδοι είναι τρεις: του Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου, του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σ' ένα μάθημα είναι μικρότερος από τα 4/5 του προβλεπόμενου στο πρόγραμμα για εργάσιμες ημέρες του αντίστοιχου εξαμήνου, το αντίστοιχο μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχθηκε.

2.2 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η πρακτική άσκηση αποτελεί καταληκτική διαδικασία του παιδαγωγικού τμήματος νηπιαγωγών. Οι πιστωτικές μονάδες (ECTS) που παρέχει το μάθημα της πρακτικής άσκησης είναι 14ECTS. Για να παρακολουθήσει κάποιος φοιτητής το μάθημα της πρακτικής άσκησης και να συμμετέχει στην πρακτική πρέπει να έχει περάσει κάποια προαπαιτούμενα μαθήματα από τα προηγούμενα έτη σπουδών. Τα μαθήματα αυτά είναι α) το μάθημα : Πρακτική άσκηση: Αναλυτικά προγράμματα- παρατήρηση-

αναστοχασμοί, Δ' εξαμήνου β) τα μαθήματα 4 διδακτικών στο Ε' ή στο ΣΤ' εξάμηνο. Στην πρακτική άσκηση οι φοιτητές προετοιμάζονται για να είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της κοινωνίας ως επαγγελματίες αλλά και ως εκπαιδευτικοί. Με την έννοια αυτή η εκπαιδευτική πράξη ως πρακτική άσκηση προσεγγίζεται πολλαπλώς: ως πεδίο έρευνας, σχεδιασμού και αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου. Πιο συγκεκριμένα οι φοιτητές μελετούν τις σύγχρονες εκπαιδευτικές θεωρίες όπως και στα προηγούμενα έτη αλλά τώρα ασχολούνται και με τον τρόπο εφαρμογής αυτών των θεωριών στο σχολικό περιβάλλον. Από όλες αυτές τις θεωρίες που μελετούν καλούνται να δημιουργήσουν ένα δικό τους εκπαιδευτικό πρόγραμμα και να το ακολουθήσουν με συνέπεια. Επιπλέον προσεγγίζουν την εκπαιδευτική πράξη ως πεδίο έρευνας και μελετούν αλλά και εφαρμόζουν ερευνητικά εργαλεία και μεθόδους που έχουν διδαχτεί και τα προηγούμενα χρόνια. Με βάση αυτά τα ερευνητικά εργαλεία και τις μεθόδους σχεδιάζουν, υλοποιούν και αξιολογούν το εκπαιδευτικό έργο που τους ανατίθεται στην διάρκεια της πρακτικής. Η Πρακτική άσκηση τελεί υπό την κύρια ευθύνη του μέλους Ε.ΔΙ.Π που είναι ορισμένο για την οργάνωση και υλοποίηση της πρακτικής άσκησης. Μετέχουν επίσης μέλη Δ.Ε.Π. που σχετίζονται με συναφή γνωστικά πεδία και οι αποσπασμένοι νηπιαγωγοί. Η όλη διαδικασία, όπως αυτή ορίζεται στον Κανονισμό της πρακτικής άσκησης τελεί υπό την έγκριση, παρακολούθηση και έλεγχο της Επιτροπής Πρακτικών Ασκήσεων. Για την καλύτερη προετοιμασία των φοιτητών η Πρακτική Άσκηση από το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 υλοποιείται σε 2 κύριες φάσεις οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο 2^ο έτος σπουδών η Α' ΦΑΣΗ και στο 4^ο έτος σπουδών η Β' ΦΑΣΗ. Στο 2^ο έτος οι φοιτητές παρακολουθούν το υποχρεωτικό μάθημα : «Πρακτική άσκηση: Αναλυτικά προγράμματα- παρατήρηση- αναστοχασμοί ». Το μάθημα αυτό αποτελεί συνδυασμό της θεωρίας και της πράξης αφού οι φοιτητές εκτός από τα θεωρητικά μαθήματα, πραγματοποιούν παρατηρήσεις και εκπαιδευτικές δράσεις στα συνεργαζόμενα νηπιαγωγεία. Αφού ολοκληρωθούν τα θεωρητικά μαθήματα και οι παρατηρήσεις στα νηπιαγωγεία γίνονται συναντήσεις στην σχολή για την αξιολόγηση και τον αναστοχασμό της Α' φάσης της πρακτικής άσκησης. Στην Α' φάση της πρακτικής άσκησης δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να συμμετέχουν ενεργά σε καταστάσεις συνδόμησης της γνώσης και να αξιοποιούν ευκαιρίες για αναστοχασμό και αναθεώρηση του εννοιολογικού περιεχομένου βασικών όρων και διαδικασιών της εκπαιδευτικής πράξης . Επιπλέον γνωρίζουν τους βασικούς άξονες εκπόνησης ενός αναλυτικού προγράμματος και τις βασικές αρχές των ενδεικτικών παιδαγωγικών

προσεγγίσεων που θα συζητηθούν στο εν λόγω μάθημα. Ακόμη μετά από αυτό το μάθημα οι φοιτητές θα είναι σε θέση να διακρίνουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των διάφορων παιδαγωγικών προσεγγίσεων και αναλυτικών προγραμμάτων όπως επίσης να αναζητούν την απάντηση σε ερωτήματα αναφορικά με το ρόλο του παιδιού, του εκπαιδευτικού, των γονέων αλλά και να συνεκτιμούν τα δεδομένα του εκάστοτε περιβάλλοντος μάθησης και να δημιουργούν μαθησιακές δραστηριότητες τεκμηριώνοντας τις μεθοδολογικές τους επιλογές. Στο 4^ο έτος δηλαδή στην Β' ΦΑΣΗ της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές παρακολουθούν το υποχρεωτικό μάθημα: «Πρακτική άσκηση: Διερεύνηση, Σχεδιασμός και Ανάλυση Εκπαιδευτικού έργου», το οποίο περιλαμβάνει: α. θεωρητικά μαθήματα (15 τρίωρα), β. παρατηρήσεις στα νηπιαγωγεία (10 ημέρες/40 ώρες), γ. συνεργασία στη σχολή με τους διδάσκοντες δ. ανάληψη εκπαιδευτικού έργου (2 εβδομάδες/40 ώρες), ε. ανάληψη βοηθητικού έργου (2 εβδομάδες βοηθούν το ζευγάρι τους/40 ώρες) και στ. αξιολόγηση και αναστοχασμός του εκπαιδευτικού έργου και όλης της Πρακτικής Άσκησης. Η συνολική διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης είναι 5 μήνες και ολοκληρώνεται με την παρουσίαση του εκπαιδευτικού έργου των φοιτητριών και των φοιτητών και την κατάθεση των ημερολογίων-εργασιών στο τέλος του εξαμήνου στην εξεταστική. Εκτός από τα ημερολόγια-εργασίες οι φοιτητές παραδίδουν και τα παρουσιολόγια που βεβαιώνουν τις παρουσίες τους στα νηπιαγωγεία και έχουν τις υπογραφές των νηπιαγωγών.

2.3 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Καταρχήν, τα θεωρητικά μαθήματα που παρακολουθούν οι φοιτητές στην Σχολή εμβαθύνουν στη διαδικασία παρατήρησης, ερμηνείας και αξιοποίησης πληροφοριών, στη διαμόρφωση ενός ευέλικτου μαθησιακού περιβάλλοντος με έμφαση στο παιχνίδι και στη συμμετοχική και διαλογική εκπαιδευτική διαδικασία και στην ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών. Επίσης αναλαμβάνουν να κάνουν 10 παρατηρήσεις στα νηπιαγωγεία με σκοπό τη γνωριμία τους με τα παιδιά και τη νηπιαγωγό αλλά και τη συστηματική συλλογή δεδομένων που αναμένεται να αξιοποιήσουν στο σχεδιασμό του εκπαιδευτικού τους προγράμματος. Η παρατήρηση γίνεται ανά ζεύγη στο νηπιαγωγείο με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και οπτικών στην ερμηνεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των αλληλεπιδράσεων των παιδιών.

Οι παρατηρήσεις αφορούν στην οργάνωση του χώρου, στις σχέσεις μεταξύ των παιδιών, στο ελεύθερο παιχνίδι των παιδιών, στην οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των διαλογικών πρακτικών και στη συμμετοχή των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στη συνέχεια διατίθενται 4 εβδομάδες για την ανάληψη πλήρους παιδαγωγικού και εκπαιδευτικού έργου από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές. Τις 4 εβδομάδες, δηλαδή 20 εργάσιμες ημέρες, καλούνται οι φοιτήτριες / φοιτητές ανά ζεύγη να αναλάβουν πλήρες εκπαιδευτικό έργο στο νηπιαγωγείο (καλωσόρισμα, παιχνίδι, οργανωμένες δραστηριότητες, πρωινό ή μεσημεριανό γεύμα, διάλειμμα, αποχώρηση). Οι δύο φοιτητές εργάζονται στην ίδια τάξη, κατά τη διάρκεια της εβδομάδας και όταν ο ένας έχει την κύρια ευθύνη του εκπαιδευτικού προγράμματος ο άλλος αναλαμβάνει βοηθητικό ρόλο και παρατηρεί και καταγράφει την όλη διαδικασία. Στο τέλος της εβδομάδας συναντώνται οι δύο συνεργαζόμενοι φοιτητές σχολιάζουν τα δεδομένα τους, προσπαθούν να προσδιορίσουν τι τους απασχολεί, προσδιορίζουν και ερμηνεύουν τις παρατηρήσεις τους, τις οποίες λαμβάνουν υπόψη τους για το σχεδιασμό του επόμενου προγράμματος. Την επόμενη εβδομάδα αλλάζουν ρόλους. Στο τέλος της πρακτικής άσκησης οργανώνονται 4 μαθήματα όπου οι φοιτήτριες και οι φοιτητές παρουσιάζουν το έργο τους σε δεκάλεπτες παρουσιάσεις και συμμετέχουν στον αναστοχασμό τους και την ανατροφοδότηση από όλη την εμπειρία της πρακτικής άσκησης.

2.4 ΣΚΟΠΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Σκοπός της πρακτικής άσκησης στο 7ο ή 8ο εξάμηνο είναι η διαμόρφωση μιας/ενός επαγγελματία εκπαιδευτικού, η/ο οποία/ος αντιμετωπίζει τη σχολική τάξη ως πεδίο παρατήρησης και έρευνας και αναζητεί, αντιπαραθέτει και αξιολογεί εκπαιδευτικές επιλογές και αποτιμά τις επιπτώσεις τους. Η πρακτική άσκηση αποσκοπεί οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να είναι σε θέση να εμβαθύνουν στην παρατήρηση και να μπορούν να ερμηνεύουν το εκπαιδευτικό έργο. Μέσα από αυτή την διαδικασία της πρακτικής οι φοιτητές θα καταστούν ικανοί να γνωρίσουν πως μαθαίνουν τα παιδιά και θα μάθουν να συγκεντρώνουν και να αξιοποιούν πληροφορίες τόσο για τα ίδια τα παιδιά όσο και για τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Άλλος ένας σκοπός της πρακτικής άσκησης του 4^{ου} έτους είναι οι φοιτητές να διαμορφώσουν ένα μαθησιακό περιβάλλον ευέλικτο και ανοιχτό στο οποίο θα διευκολύνεται η μάθηση των παιδιών

και το κάθε παιδί θα αναπτύσσεται αυτόνομα και διαφορετικά σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα του και τις ανάγκες του. Έτσι οι φοιτητές πρέπει μετά την πρακτική να είναι σε θέση να μπορούν να αναπτύξουν κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα αναδύονται μέσα από τις ανάγκες των παιδιών. Αυτά τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα σχεδιαστούν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών αφού μπορέσουν πρώτα να τα παρατηρήσουν και να γνωρίσουν το κάθε παιδί ξεχωριστά. Είναι σημαντικό ένας εκπαιδευτικός να αντιμετωπίζει ένα παιδί ως μια μοναδική προσωπικότητα και να του δίνει διαφορετικές επιλογές για να εξελιχθεί. Σκοπός της πρακτικής ακόμα είναι οι φοιτητές μετά από τις παρατηρήσεις να είναι ικανοί ως προς το σχεδιασμό, την πραγματοποίηση και την αξιολόγηση δημιουργικών δραστηριοτήτων που θα συμβάλλουν στην κοινωνική, συναισθηματική, γνωστική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών, αξιοποιώντας ποικίλα θεωρητικά πλαίσια και τα συγκεκριμένα δεδομένα που συνέλεξαν ερευνητικά στο πλαίσιο της τάξης. Καταληκτικά οι φοιτητές μετά την πρακτική τους πρέπει να είναι σε θέση να αναστοχάζονται με βάση τις επιστημονικές παραδοχές, την προσωπική τους θεωρία και τις αξίες που υπονοούνται στις πρακτικές τους.

2.5 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η παρουσία των φοιτητριών και των φοιτητών είναι υποχρεωτική σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Κατά την παρατήρηση και την ανάληψη εκπαιδευτικού έργου, οι φοιτητές και φοιτήτριες τηρούν το ωρολόγιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου, προσαρμόζονται στους κανονισμούς και τις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε νηπιαγωγείου, συνεργάζονται με την νηπιαγωγό, επικοινωνούν και εξοικειώνονται με τα νήπια. Αν απουσιάσουν πάνω από τρία μαθήματα ή παρακολουθήσεις, επαναλαμβάνουν το μάθημα. Αν, επίσης, δεν παρουσιάσουν το σχεδιασμό και δεν τον συζητήσουν με το ειδικό εργαστηριακό προσωπικό ή τον/την αποσπασμένη νηπιαγωγό τουλάχιστον δύο φορές πριν τη διδασκαλία τους στο δεύτερο επίπεδο της πρακτικής άσκησης, δεν επιτρέπεται να αναλάβουν εκπαιδευτικό έργο. Εάν για οποιοδήποτε λόγο αδυνατούν να συμμετέχουν, ενημερώνουν τον/την νηπιαγωγό της τάξης και το ειδικό εργαστηριακό προσωπικό ή την υπεύθυνη / αποσπασμένη νηπιαγωγό. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές, οι οποίοι δεν έχουν εκπληρώσει τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις τους, είναι υποχρεωμένοι να

επαναλάβουν το πρόγραμμα της πρακτικής άσκησης στο εξάμηνο το οποίο προσφέρεται. Σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει όλες τις υποχρεώσεις τους εκτός από την κατάθεση του ημερολογίου/εργασίας δύνανται να τα καταθέσουν αρχές Σεπτεμβρίου και να βαθμολογηθούν τότε. Ειδικά για τις φοιτήτριες και φοιτητές που εργάζονται προβλέπεται η εντατική παρακολούθηση του προγράμματος σε τρεις εβδομάδες σε ολόημερο νηπιαγωγείο. Σε ολόημερο νηπιαγωγείο μπορούν να είναι και άτομα που δεν εργάζονται και έχουν τοποθετηθεί στο ολόημερο νηπιαγωγείο τυχαία μετά την κλήρωση που γίνεται όταν χωρίζονται σε νηπιαγωγεία. Σε περίπτωση που κάποιος εργάζεται η εργασία θα πρέπει να πιστοποιείται και να είναι πλήρης απασχόλησης.

2.6 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

A) ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Τα μέλη ΔΕΠ αρχικά υλοποιούν τα θεωρητικά μαθήματα προετοιμασίας των φοιτητών για την πρακτική άσκηση και επισκέπτονται τις τάξεις όπου κάνουν την πρακτική τους άσκηση οι φοιτητές για υποστηρικτικούς και ενισχυτικούς λόγους του εκπαιδευτικού έργου των φοιτητών. Όταν τελειώσει η πρακτική άσκηση κάνουν μια αναστοχαστική συνάντηση με τους φοιτητές και στο τέλος στην εξεταστική συμμετέχουν στην βαθμολογία των φοιτητών. Ακόμη συνεργάζονται με την ΕΠΑ για την ενημέρωση και επίλυση των ζητημάτων που μπορεί να προκύψουν.

B) ΤΟ ΜΕΛΟΣ ΕΔΠ

Το μέλος ΕΔΠ είναι υπεύθυνο για την οργάνωση και την υλοποίηση του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης. Πιο συγκεκριμένα κατανέμει τους φοιτητές στα νηπιαγωγεία και ενημερώνει τα συνεργαζόμενα νηπιαγωγεία. Επιπλέον υλοποιεί θεωρητικά μαθήματα κατά την έναρξη της πρακτικής με σκοπό να προετοιμάσει τους φοιτητές. Τους βοηθάει επίσης στον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού προγράμματος που πρόκειται να υλοποιήσουν και οργανώνει συναντήσεις με τους φοιτητές πριν την ανάληψη του εκπαιδευτικού προγράμματος. Οργανώνει σε συνεννόηση με τα μέλη ΔΕΠ το eclass της Πρακτικής Άσκησης όπου αναρτώνται το υποστηρικτικό υλικό των μελών ΔΕΠ και ΕΔΠ αλλά και οι εργασίες των φοιτητών. Επιπλέον

επισκέπτεται τις τάξεις που αναλαμβάνουν το εκπαιδευτικό τους έργο οι φοιτητές και συνεργάζεται με τις αποσπασμένες νηπιαγωγούς και συμμετέχει στην βαθμολογία των φοιτητών.

Γ) ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ

Οι αποσπασμένες νηπιαγωγοί λειτουργούν υποστηρικτικά στην πρακτική άσκηση και συνεργάζονται και συμβουλεύουν τους φοιτητές για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που τους έχουν ανατεθεί να οργανώσουν και να υλοποιήσουν. Επίσης επισκέπτονται τις τάξεις που κάνουν την πρακτική τους άσκηση οι φοιτητές και ενημερώνουν την ΕΠΑ αλλά και τα συνεργαζόμενα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ.

Δ) ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ

Οι νηπιαγωγοί των συνεργαζόμενων νηπιαγωγείων έχουν την ευθύνη της τάξης τους και παρευρίσκονται σε αυτή χωρίς να παρεμβαίνουν στο ημερήσιο πρόγραμμα των φοιτητών παρά μόνο αν ζητηθεί βοήθεια από τον ίδιο τον φοιτητή ή αν υπάρξει κάποια ανάγκη. Ακόμη διευκολύνουν τους φοιτητές στην οργάνωση των προβλεπόμενων επισκέψεων ή εορτών αλλά και στην παροχή παιδαγωγικού υλικού. Είναι επίσης υποχρεωμένες να ενημερώσουν τους γονείς των παιδιών του νηπιαγωγείου για την πρακτική άσκηση. Ενημερώνουν ακόμη τους φοιτητές για τα στοιχεία της τάξης τους και για τον τρόπο τον οποίο δουλεύουν. Τέλος συνεργάζονται με όλους τους εμπλεκόμενους της πρακτικής άσκησης και τους ενημερώνουν για τους φοιτητές αλλά και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που τυχόν προκύπτουν.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

3.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ-ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Η πρακτική άσκηση γίνεται στο 4^ο έτος και είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές. Οι φοιτητές χωρίζονται σε ομάδες για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο που θα κάνουν την πρακτική τους. Η επιλογή του εξαμήνου που θα γίνει η πρακτική γίνεται από τους φοιτητές. Σε περίπτωση που οι φοιτητές είναι περισσότεροι σε ένα εξάμηνο π.χ. στο χειμερινό γίνεται τυχαία κλήρωση για να μοιραστούν και στα δύο εξάμηνα. Αρχικά πριν ξεκινήσει η πρακτική άσκηση οι φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν κάποια θεωρητικά μαθήματα. Η παρουσία όλων των φοιτητών στα θεωρητικά μαθήματα της πρακτικής άσκησης είναι υποχρεωτική. Πριν ξεκινήσουν τα θεωρητικά μαθήματα οι φοιτητές πηγαίνουν στο γραφείο της υπεύθυνης καθηγήτριας για την πρακτική άσκηση για να γίνει η κατανομή τους στα νηπιαγωγεία. Η κατανομή γίνεται τυχαία. Κάποιοι φοιτητές πηγαίνουν σε πρωινό νηπιαγωγείο ενώ κάποιοι άλλοι κάνουν την πρακτική τους σε ολοήμερο νηπιαγωγείο. Τα νηπιαγωγεία που πηγαίνουν οι φοιτητές είναι στον νομό της Φλώρινας όπου βρίσκεται και η σχολή και δεν γίνεται κάποιος φοιτητής να κάνει την πρακτική του σε άλλη πόλη. Αν κάποιος φοιτητής θα κάνει την πρακτική του σε πρωινό νηπιαγωγείο πρέπει να κάνει δύο εβδομάδες παρατηρήσεις στα νηπιαγωγεία με το ζευγάρι του και άλλες τέσσερις εβδομάδες είναι το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα. Δηλαδή δύο εβδομάδες εφαρμόζει το εκπαιδευτικό του πρόγραμμα ο ένας φοιτητής και άλλες δύο το ζευγάρι του. Όταν ο ένας από τους δύο φοιτητές εφαρμόζει το εκπαιδευτικό του πρόγραμμα ο άλλος είναι υποχρεωμένος να είναι εκεί ως βοηθός του. Από την άλλη πλευρά αν ένας φοιτητής έχει επιλεγεί για ολοήμερο νηπιαγωγείο πρέπει να είναι εκεί με το ζευγάρι του και στο πρωινό αλλά και στο ολοήμερο τμήμα. Σε αυτήν την περίπτωση οι φοιτητές του ολοήμερου έχουν μια εβδομάδα παρατηρήσεις και δύο εβδομάδες ανάληψης εκπαιδευτικού έργου στις οποίες ο κάθε φοιτητής εφαρμόζει από ένα

εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Όσον αναφορά τα θεωρητικά μαθήματα που είναι υποχρεωτικά για τους φοιτητές είναι συνολικά δέκα και γίνονται πριν αρχίσουν οι παρατηρήσεις και η ανάληψη εκπαιδευτικού έργου. Αυτά τα μαθήματα γίνονται κάθε φορά από διαφορετικούς καθηγητές και εκεί δίνονται οδηγίες για την πρακτική άσκηση, τις παρατηρήσεις και την εργασία που θα παραδώσουν οι μαθητές στο τέλος της πρακτικής άσκησης. Εκτός από την εργασία που δίνουν οι φοιτητές στο τέλος του εξαμήνου που περιλαμβάνει όσα έκαναν στις παρατηρήσεις αλλά και στο εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα οι φοιτητές επίσης παρουσιάζουν σύντομα το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα. Στα θεωρητικά μαθήματα εκτός από τις οδηγίες για την πρακτική άσκηση ανακεφαλαιώνονται όλες οι γνώσεις που έχουν αποκτήσει οι μαθητές μέχρι τώρα και ο κάθε καθηγητής δίνει χρήσιμες ιδέες και συμβουλές που θα βοηθήσουν τους μαθητές στην διεκπεραίωση του εκπαιδευτικού τους προγράμματος. Κατά την διάρκεια της πρακτικής άσκησης αλλά και των παρατηρήσεων οι φοιτητές έχουν συναντήσεις με τις υπεύθυνες καθηγήτριες για την πρακτική άσκηση ώστε να συζητήσουν τόσο για το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα όσο και για τις δυσκολίες ή τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν. Τέλος δίνονται στους φοιτητές παρουσιολόγια στα οποία οι φοιτητές πρέπει να σημειώνουν τις μέρες και τις ώρες που ήτανε στα νηπιαγωγεία και να υπογράφουν σε αυτά οι υπεύθυνοι νηπιαγωγοί της τάξης του νηπιαγωγείου όπου κάνουν οι φοιτητές την πρακτική τους άσκηση.

3.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ- ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Η πρακτική άσκηση ξεκινάει με τις παρατηρήσεις των φοιτητών στα νηπιαγωγεία. Εκεί οι φοιτητές παρατηρούν τον τρόπο που εργάζεται η νηπιαγωγός και τις δραστηριότητες που ακολουθεί. Εκτός από την παρατήρηση των δραστηριοτήτων οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να δούνε τον χώρο του νηπιαγωγείου και να γνωρίσουν τα παιδιά και τα ενδιαφέροντα τους πριν ξεκινήσουν το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα. Αυτό έχει ως στόχο να διαμορφώσουν το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών και να αναπτύξουν μια σχέση οικειότητας με τα παιδιά. Επίσης έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν την νηπιαγωγό των παιδιών και να συζητήσουν μαζί της για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα ήθελαν να κάνουν ώστε να τους δώσει κάποιες χρήσιμες συμβουλές. Οι φοιτητές κατά την διάρκεια των παρατηρήσεων πρέπει να απαντήσουν σε κάποιες ερωτήσεις που

αφορούν την παρατήρηση και την δράση τους στα νηπιαγωγεία όσο καιρό κάνουν τις παρατηρήσεις τους. Όσον αφορά τις παρατηρήσεις στην πρώτη παρατήρηση οι φοιτητές πρέπει να περιγράψουν την γνωριμία τους με την νηπιαγωγό και να κάνουν ένα παιχνίδι γνωριμίας με τα παιδιά και να το περιγράψουν. Στην δεύτερη παρατήρηση πρέπει να παρατηρήσουν και να περιγράψουν τους χώρους της τάξης αλλά και τους βοηθητικούς χώρους και να συμμετάσχουν στο ελεύθερο παιχνίδι των παιδιών σε μια γωνία της τάξης και να περιγράψουν το παιχνίδι αυτό. Επιπλέον η παρατήρηση του χώρου θα τους βοηθήσει ώστε να προσαρμόσουν το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα σύμφωνα με τις ανάγκες του υπάρχοντος χώρου. Στην τρίτη παρατήρηση οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με όλες τις γωνίες της τάξης τις οποίες πρέπει να καταγράψουν και να περιγράψουν. Επίσης πρέπει να φτιάξουν ένα σχεδιάγραμμα της τάξης και με την άδεια της νηπιαγωγού να παρεμβαίνουν στις γωνίες της τάξης για συμμάζεμα και ταχτοποίηση. Στην τέταρτη παρατήρηση οι φοιτητές πρέπει να καταγράψουν το ημερήσιο ωρολόγιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου και σε συνεργασία με τις νηπιαγωγούς να καταγράψουν και το εβδομαδιαίο και ετήσιο πρόγραμμα που ακολούθησαν μέχρι και τώρα και θα ακολουθήσουν οι νηπιαγωγοί στην συνέχεια της χρονιάς. Στην πέμπτη παρατήρηση πρέπει να περιγράψουν μια οργανωμένη δραστηριότητα που έκανε η νηπιαγωγός στην τάξη και να αξιολογήσουν την δραστηριότητα. Στην έκτη παρατήρηση πρέπει να παρουσιάσουν τα παιδιά τις τάξεις χωρίς να αναφέρουν όλα τα στοιχεία τους και να τα περιγράψουν και να επιλέξουν έτσι τις μεθόδους και τα θέματα που θα ασχοληθούν με βάση του υπάρχοντος μαθητικού πληθυσμού και των ιδιοτεροτήτων του. Στην έβδομη παρατήρηση οι φοιτητές πρέπει να βοηθήσουν την νηπιαγωγό σε μια οργανωμένη δραστηριότητα που θα κάνει και να την περιγράψουν. Στην όγδοη παρατήρηση οι φοιτητές πρέπει να αναλάβουν οι ίδιοι μια δραστηριότητα σε συνεργασία με την νηπιαγωγό. Πιο συγκεκριμένα πρέπει να αφηγηθούν μια ιστορία στα παιδιά και να την περιγράψουν. Στην ένατη παρατήρηση οι φοιτητές πρέπει να καταγράψουν κάποιους διαλόγους που έχουν κάνει με τα παιδιά την ώρα του διαλλείματος. Και τέλος στην δέκατη και τελευταία παρατήρηση οι φοιτητές πρέπει να καταγράψουν τα παιχνίδια που έκαναν με τα παιδιά στο διάλειμα είτε μόνοι τους είτε μαζί με τον συμφοιτητή τους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ- ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Οι παρακάτω παρατηρήσεις είναι από την πρακτική άσκηση που είχα κάνει εγώ στο 4ο έτος στο χειμερινό εξάμηνο 2018 στο 5^ο ολοήμερο νηπιαγωγείο Φλώρινας.

1^η παρατήρηση- δράση

Γνωριμία με τις εκπαιδευτικούς της σχολικής βαθμίδας και παιχνίδια γνωριμίας με τα παιδιά της τάξης. [περιγραφή του παιχνιδιού]

Παρατηρήσεις: αναστοχασμός και αξιολόγηση

Αρχικά την πρακτική μου την έκανα στο 5^ο ολοήμερο νηπιαγωγείο Φλώρινας. Την πρώτη μέρα γνωριστήκαμε αρχικά με τις νηπιαγωγούς του σχολείου και όταν τελείωσε το ελεύθερο παιχνίδι των παιδιών κάναμε εγώ και το ζευγάρι μου σε συνεργασία με την νηπιαγωγό της τάξης ένα παιχνίδι γνωριμίας με τα παιδιά . Το κάθε παιδί όταν έλεγε το όνομα του έκανε μια διαφορετική κίνηση με οποιοδήποτε μέρος του σώματος του και αν ήθελε πχ. χτυπώντας τα χέρια, χορεύοντας. Αντίστοιχα εγώ και το ζευγάρι μου κάναμε από μία κίνηση όπως και η ίδια η νηπιαγωγός της τάξης. Αφού έγινε αυτό την επόμενη φορά που ξαναρωτήσαμε τα ονόματα λέγαμε και πιο χρώμα μας αρέσει (Είμαι η Αγγελική και μου αρέσει το ροζ). Το παιχνίδι γνωριμίας έγινε με επιτυχία και τα παιδιά έδειξαν να το διασκεδάζουν και να μαθαίνουν τα ονόματα μας γρήγορα. Επιπλέον έδειχναν χαρούμενα που μας γνώριζαν και θα ήμασταν και εμείς στην τάξη τους. Έπειτα από αυτό άρχισε η νηπιαγωγός την δραστηριότητα που είχε προγραμματισμένη.

2^η παρατήρηση- δράση

Παρατήρηση και καταγραφή του χώρου του νηπιαγωγείου (της τάξης, των βοηθητικών χώρων και του προαυλίου). Συμμετοχή στο ελεύθερο παιχνίδι σε μια γωνιά της τάξης. [περιγραφή της σχολικής μονάδας και της δράσης]

Παρατηρήσεις: [κριτική θεώρηση του υπάρχοντος χώρου, αξιολόγηση και αναστοχασμός της δράσης].

Το νηπιαγωγείο που έκανα τις παρατηρήσεις και την πρακτική μου είναι το 5^ο ολοήμερο νηπιαγωγείο. Έχει ένα μεγάλο προαύλιο το οποίο συνορεύει και είναι κοινό

με το διπλανό 5^ο δημοτικό σχολείο. Έχει σκαλάκια καθώς μπαίνεις και μέσα υπάρχουν τρεις διαφορετικές αίθουσες. Στην δεξιά πλευρά του νηπιαγωγείου υπάρχουν 3 αίθουσες από τις οποίες οι 2 λειτουργούν και ως ολοήμερο ενώ η 1 είναι μόνο πρωινό νηπιαγωγείο. Στην αριστερή πλευρά υπάρχει ένα γραφείο που χρησιμοποιείτε ως τμήμα ένταξης και μετά από αυτό γραφεία και βιβλιοθήκες όπου κάθονται οι νηπιαγωγοί. Παρακάτω υπάρχει η κουζίνα όπου τα παιδιά τρώνε το μεσημεριανό τους και δίπλα της οι τουαλέτες. Υπάρχουν πολλές τουαλέτες διαφορετικές για αγόρια και κορίτσια και μια τουαλέτα για της νηπιαγωγούς. Επίσης υπάρχουν ακόμα πολλοί νιπτήρες για να πλένουν τα παιδιά τα χέρια τους και έναν ξεχωριστό για την νηπιαγωγό. Τέλος ανάμεσα στις τάξεις στο κέντρο του νηπιαγωγείου υπάρχει ένας μεγάλος διάδρομος όπου τα παιδιά κάνουν οργανωμένα παιχνίδια ή παίζουν στο διάλλειμα αν ο καιρός έξω δεν είναι καλός. Όσον αναφορά την τάξη που πραγματοποίησα την πρακτική μου ήταν μια τάξη η οποία δεν είχε μεγάλο χώρο για παιχνίδια. Στην αριστερή πλευρά της τάξης ήταν η γωνία της παρεούλας με 2 παγκάκια, 2 καναπέδες και ένα ξύλινο τραπέζακι στο κέντρο της. Γύρω από την γωνία της παρεούλας τραπέζακια όπου τα παιδιά ζωγραφίζουν και τρώνε το δεκατιανό τους. Μέσα στην παρεούλα στην γωνία της υπάρχει και ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής. Στην δεξιά πλευρά υπήρχε ένα τραπέζακι με πάζλ και το κουκλόσπιτο όπου τα παιδιά παίζανε στο ελεύθερο παιχνίδι τους. Μπροστά από το κουκλόσπιτο υπήρχαν ένα καβαλέτο και άλλα 2 τραπέζακια για να κάθονται τα παιδιά τα οποία χώριζε ένας πάγκος όπου στα ράφια του υπήρχαν καλαθάκια με ψαλίδια και κόλλες. Δίπλα από αυτά ακριβώς απέναντι δηλαδή από την πόρτα την οποία μπαίναμε στην τάξη είναι η γωνία του οικοδομικού υλικού όπου υπάρχει μια μοκέτα για να κάθονται τα παιδιά και να παίζουν και γύρω της πάγκοι και ραφάκια όπου υπήρχαν καλαθάκια με τουβλάκια και γενικά οικοδομικό υλικό αλλά και αυτοκινητάκια, κολλητά με αυτά υπάρχει και μια μικρή βιβλιοθήκη. Η τάξη γύρω γύρω είχε κρεμασμένες ζωγραφιές και κατασκευές των παιδιών και στην πόρτα κουκουβάγιες με τα ονόματα των παιδιών όπου της κολλούσαν πάνω σε ένα δεντράκι όταν ερχόταν και τις έβγαζαν όταν έφευγαν. Κατά τα την γνώμη μου η τάξη θα μπορούσε να είναι πιο ευρύχωρη ή να υπάρχουν λιγότερα τραπέζακια και πάγκοι για να μπορούνε τα παιδιά να παίζουνε και εκεί ή να γίνονται δραστηριότητες που χρειάζονται περισσότερο χώρο μέσα στην τάξη και να μην χρειάζονται να βγούνε στο προαύλιο ή στο διάδρομο του νηπιαγωγείου. Ως προς την ευελιξία, στην αίθουσα του νηπιαγωγείου μπορούσαμε να μετακινήσουμε τα παγκάκια και κάποια τραπέζακια για

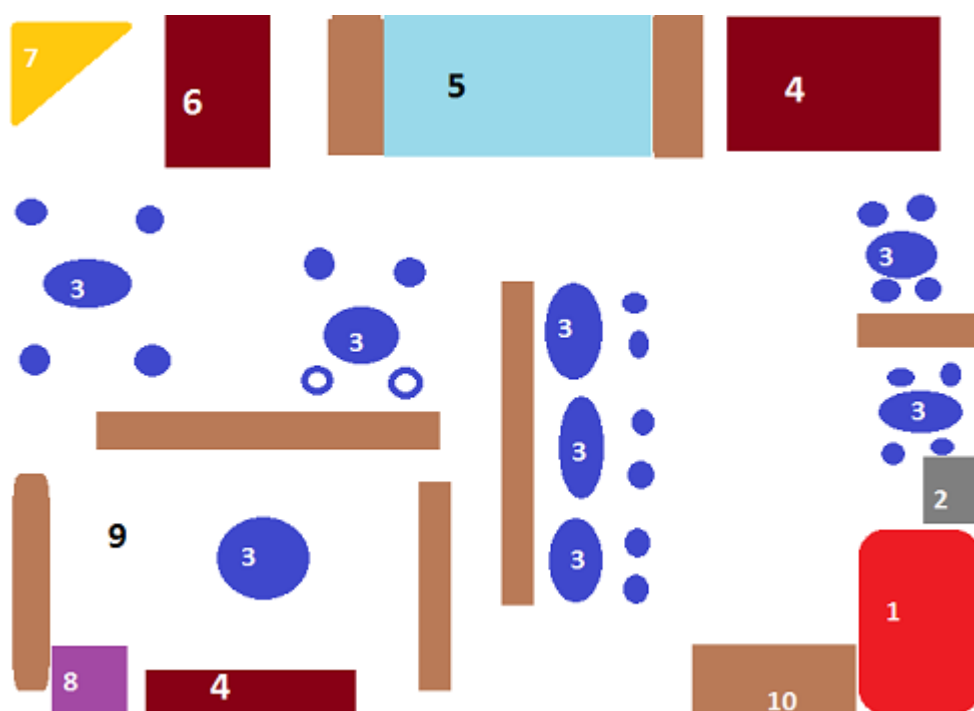
να μεγαλώσει ο χώρος ώστε να πραγματοποιήσουμε κάποια δραστηριότητα αλλά και πάλι δεν έφτανε για όλα τα παιδιά αλλά για ομάδες παιδιών. Ο χώρος δεν ήταν αρκετά επαρκής, ούτε εύχρηστος αλλά ως προς την ασφάλεια όλα τα έπιπλα του χώρου ήταν ακίνδυνα για τα παιδιά διότι τα περισσότερα είχαν στρογγυλεμένες γωνίες.

3^η παρατήρηση- δράση

Γνωριμία με όλες τις γωνιές της τάξης. Συνεργασία με τη νηπιαγωγό, καταγραφή και περιγραφή των γωνιών. [σχεδιάγραμμα της τάξης, παρέμβαση με την άδεια της νηπιαγωγού στις γωνιές της τάξης, π.χ. συμμάζεμα και ταχτοποίηση].

Παρατηρήσεις: αξιολόγηση, αναστοχασμός π.χ. για τυχόν αλλαγές στη διαρρύθμιση του χώρου, που θεωρούνται αναγκαίες για την εύρυθμη λειτουργία του προγράμματος].

Σχεδιάγραμμα της τάξης :

Περιγραφή γωνιών :

1 Η γωνία του κουκλόσπιτου: Εδώ μαζεύονται είτε τα αγόρια είτε τα κορίτσια της τάξης κάθονται και συζητάνε κάποιες φορές ηρεμούν και παίζουν με το υλικό που υπάρχει εκεί είτε είναι οικιακά σκεύη είτε εργαλεία όπως πλαστικά κατσαβίδια.

2 Η γωνία της ζωγραφικής: Υπάρχει ένας καμβάς δίπλα από το κουκλόσπιτο όπου τα παιδιά ζωγραφίζουν και στους πάγκους κοντά σε αυτόν τον καμβά υπάρχουν χρώματα αλλά και άλλα υλικά για εικαστικά όπως κόλλες, ψαλίδια, πλαστελίνη.

3 Τραπεζάκια: Τραπεζάκια όπου τα παιδιά ζωγραφίζουν, κάνουν χειροτεχνίες και τρώνε το δεκατιανό τους.

4 Συρτάρια: Εκεί τα παιδιά αποθηκεύουν τις ζωγραφιές τους, το κάθε συρτάρι έχει απέξω το όνομα του κάθε παιδιού.

5 Γωνία οικοδομικού υλικού: Αποτελείτε από 2 πάγκους με παιχνίδια και οικοδομικό υλικό και μια μοκέτα με ελεύθερο χώρο για να κάθονται εκεί τα παιδιά και να παίζουν όταν έχουν ελεύθερο παιχνίδι ή στα διαλείματα.

6 Ντουλάπα: Η νηπιαγωγός αποθηκεύει υλικά και πράγματα που τις χρειάζονται για κάποιες δραστηριότητες ή για εικαστικά.

7 Γωνία βιβλιοθήκης: Εδώ υπάρχει μια βιβλιοθήκη με βιβλία του Αίσωπου γιατί η νηπιαγωγός αποφάσισε να ασχοληθεί με τον αίσωπο το χρονικό διάστημα που εμείς είμαστε εκεί, τα παιδιά έχουν ελεύθερη πρόσβαση και μπορούν να πάρουν όποιο βιβλίο θέλουν για να κοιτάξουν τις εικόνες ή να ζητήσουν από την νηπιαγωγό στον ελεύθερο χρόνο να τους το διαβάσει.

8 Γωνία ηλεκτρονικού υπολογιστή: Εδώ τα παιδιά κάθονται όταν τους το επιτρέπει η νηπιαγωγός ή στον ελεύθερο χρόνο τους 2-2 για να ακούσουν τραγούδια. Επιπλέον χρησιμοποιούν τον υπολογιστή σε κάποιες δραστηριότητες για να αναζητήσουν πληροφορίες για θέματα που τους ενδιαφέρουν.

9 Γωνία της παρούλας: Τα παιδιά εδώ κάνουν την προσευχή τους συζητάνε και παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες που τους κάνει η νηπιαγωγός. Επιπλέον εδώ διαβάζουν παραμύθια και λένε τις εμπειρίες τους για τα θέματα που έχουν κάθε μέρα για συζήτηση.

10 Πάζλ και παιχνίδια : Εδώ υπάρχει ένας πάγκος όπου έχει πάζλ και διάφορα παιχνίδια τα οποία τα παιδιά μπορούν να πάρουν στο ελεύθερο παιχνίδι τους και να ασχοληθούν .

4^η παρατήρηση- δράση

Συνεργασία με τις νηπιαγωγούς της τάξης για το ημερήσιο, εβδομαδιαίο και ετήσιο πρόγραμμα. [καταγραφή του ημερήσιου ωρολογίου προγράμματος, των θεμάτων που έχουν ήδη υλοποιηθεί και των προγραμματισμένων θεμάτων του τριμήνου, αλλά και ολόκληρου του έτους.]

Παρατηρήσεις: προβληματισμοί και πρώτη εκτίμηση για την επιλογή του θέματος που θα υλοποιήσει ο κάθε φοιτητής.

ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
7:45-8:30	Πρόωρη υποδοχή μαθητών/τριών (προαιρετικό πρόγραμμα)
8:20-8:30	Υποδοχή μαθητών/τριών
8:30-9:15	Ελεύθερο παιχνίδι – ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
9:15-10:00	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ, πρόγευμα
10:00-10:20	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
10:20-11:05	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ
11:05-11:50	Ελεύθερο παιχνίδι – ενασχόληση στα κέντρα μάθησης, ανατροφοδότηση (γωνιές)
11:50-12:10	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12:10-12:50	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ – Αναστοχασμός – Ανατροφοδότηση – Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας
12:50-13:00	Προετοιμασία για αποχώρηση
13:00	ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
13:00-14:20	Προετοιμασία γεύματος/ γεύμα Χαλάρωση/ ύπνος/ Ελεύθερο παιχνίδι – ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
14:20-15:00	Δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ
15:00-15:20	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
15:20-16:00	Ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι, ανατροφοδότηση
15:50-16:00	Προετοιμασία για αποχώρηση
16:00	ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

-ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ

1. Το νηπιαγωγείο
2. Κανόνες τάξης
3. Μέρες , καιρός , εποχές
4. Παγκόσμιες ημέρες : ηλικιωμένων , ταχυδρομείου
5. Φθινόπωρο (φρούτα, χρώματα ,φύλλα ,ασχολίες φθινοπώρου)
6. Χρώματα- Μίξεις
7. Σχήματα

8. Γραμμές

9. 28η Οκτωβρίου (σημαία, όχι)

-ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΜΕΧΡΙ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

1. Αποταμίευση

2. Βροχή

3. Ελιά

4. Φωνήεντα

5. Νοέμβρης

6. Σώμα- μέρη σώματος

7. Μουσική

8. Αίσωπος

9. Χειμώνας (θέρμανση , χιόνι, ζώα)

10. Χριστούγεννα

-ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΙΛΕΞΩ

Σύμφωνα με αυτά που κάνανε τα παιδιά έως τώρα και σε συνεργασία με την νηπιαγωγό αποφάσισα να ασχοληθώ με τα ζώα του δάσους όπως εμφανίζονται στον Αίσωπο και να γνωρίσουν τα παιδιά τα ζώα του δάσους μέσα από τους μύθους του Αισώπου.

5^η παρατήρηση- δράση

Περιγραφή μιας οργανωμένης δραστηριότητας από τη νηπιαγωγό. [μέθοδοι διδασκαλίας, στόχοι, υλικά και μέσα, υλοποίηση, αναστοχασμός].

Παρατηρήσεις: αξιολόγηση της δραστηριότητας, προβληματισμοί και αναστοχασμός με βάση την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.

	Οι σημαίες
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να γνωρίσουν τα παιδιά την ελληνική σημαία. -Να γνωρίσουν τα παιδιά την ιταλική σημαία. -Να γνωρίσουν τα παιδιά την γερμανική σημαία. -Να περιγράψουν την κάθε σημαία. -Να συνδυάζουν το όνομα της κάθε χώρας με την σημαία του. -Να αναγνωρίζουν τις λέξεις Ελλάδα, Ιταλία, Γερμανία. -Να ζωγραφίσουν τις 3 σημαίες. -Να κολλήσουν την σωστή λέξη πάνω στην κάθε σημαία (π.χ. Την λέξη Ελλάδα εκεί που ζωγράφισαν την ελληνική σημαία)
Υλικά-μέσα	Φωτογραφικό υλικό, χαρτιά, μαρκαδόρους, κόλλες
Περιγραφή	Μπαίνοντας στην τάξη η νηπιαγωγός φέρνει στα παιδιά τρεις φωτογραφίες με τις σημαίες (την ελληνική , την ιταλική ,την γερμανική) αφού σχολιάζει με τα παιδιά τα χρώματα που έχουν οι σημαίες τους λέει ποια σημαία αντιπροσωπεύει την κάθε χώρα. Έπειτα βάζει τρία καρτελάκια κάτω από την κάθε σημαία με το όνομα της κάθε χώρας αφού δείχνει στα παιδιά τα ονόματα μπερδεύει τα καρτελάκια και ζητάει ένα ένα από τα παιδιά να βάζουν το σωστό καρτελάκι κάτω από την κάθε σημαία. Έπειτα μοιράζει χαρτιά στα παιδιά χωρισμένα σε τρία μέρη τους ζητάει να ζωγραφίσουν στο κάθε μέρος τις τρεις σημαίες , μόλις τα παιδιά ζωγραφίσουν τις σημαίες δίνει στο καθένα τρία καρτελάκια με τα ονόματα των χωρών και το κολλάνε κάτω από την σημαία που αντιστοιχεί.
Παρατηρήσεις	Η δραστηριότητα μου άρεσε πάρα πολύ, ήταν πολύ ωραία από την αρχή μέχρι το τέλος και κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών.

6^η παρατήρηση- δράση

Περιγραφική παρουσίαση των παιδιών της τάξης.[τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε παιδιού, χωρίς «ετικέτες» και με ψευδή στοιχεία].

Παρατηρήσεις: κριτική σκέψη και προβληματισμοί για την επιλογή των μεθόδων και των θεμάτων με βάση του υπάρχοντος μαθητικού πληθυσμού και των ιδιαιτεροτήτων αυτού.

Παντελής: Είναι ένα παιδί με παράλληλη στήριξη το οποίο δεν συμμετέχει στις δραστηριότητες της υπόλοιπης τάξης.

Αλέξανδρος: Είναι ένα παιδί το οποίο δεν συμμετέχει πολύ στις δραστηριότητες της τάξης και κάποιες ώρες λείπει από την τάξη επειδή κάνει μάθημα στο τμήμα ένταξης.

Άρης: Είναι ο δίδυμος αδερφός της Μαρίας , είναι πολύ ήσυχο παιδί και συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης. Επιπλέον είναι πολύ ντροπαλός και κάνει παρέα περισσότερο με την αδερφή του παρά με τα άλλα παιδιά.

Βασίλης: Είναι ο δίδυμος αδερφός του Άγγελου ,συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης με χαρά, είναι ένα ζωηρό παιδί και του αρέσει πολύ να συμμετέχει σε κινητικά παιχνίδια. Ακόμη του αρέσουν πολύ τα παραμύθια.

Βασίλης 2 : Το παιδί αυτό ήρθε στην διάρκεια της πρακτικής και όχι όταν κάναμε τις παρατηρήσεις . Είναι ένα παιδί που κλαίει εύκολα θέλει αγκαλιά αν τον πειράξει κάποιος επιπλέον συμμετέχει σε οποιαδήποτε δραστηριότητα, ξέρει να γράφει και να μετράει και του αρέσει πολύ η ζωγραφική.

Άγγελος: Είναι ο δίδυμος αδερφός του Βασίλη ,συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης με χαρά, είναι ένα ήσυχο παιδί και πολύ ντροπαλό και δύσκολα μιλάει σε κάποιον πριν τον γνωρίσει καλά του αρέσει πολύ να συμμετέχει σε κινητικά παιχνίδια μαζί με τον αδερφό του και να ζωγραφίζει. Ακόμη του αρέσουν πολύ τα παραμύθια και η δραματοποίηση.

Σταύρος: Είναι ένα ζωηρό παιδί που και που πειράζει τα άλλα παιδιά αλλά είναι φίλος με όλα και συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης. Ακόμα θέλει να συμμετέχει σε όλα και σε ότι ρωτάει η νηπιαγωγός και να εκφράζει τις εμπειρίες του

.Είναι ανυπόμονος και κάποιες φορές δεν περιμένει την σειρά του αλλά παίρνει τον λόγο μόνος του. Ακόμη του αρέσει πολύ η δραματοποίηση.

Βαγγέλης 1: Είναι ένα ήσυχο παιδί που δεν του αρέσει να συμμετέχει στα κινητικά παιχνίδια , η αγαπημένη του ασχολία είναι η ζωγραφική ή να παίζει με τα υπόλοιπα παιδιά στην γωνία του οικοδομικού υλικού όπως κάνει κάθε φορά που έχει ελεύθερο παιχνίδι. Είναι ντροπαλός αλλά μιλάει και κάθε φορά που ζωγραφίζει κάτι θέλει να το δείχνει στην νηπιαγωγό της τάξης ή ακόμα και σε εμάς τις φοιτήτριες.

Βαγγέλης 2: Είναι ένα παιδί αρκετά ζωηρό , συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες και κάνει συνήθως παρέα με την Άρτεμις1 που είναι αχώριστοι φίλοι. Στην παρεούλα συχνά βαριέται εύκολα και κινείται συνεχώς είτε φεύγει από την θέση του μέχρι να του ζητήσει η νηπιαγωγός να κάτσει πίσω στην θέση του. Είναι ένα πολύ χαμογελαστό παιδί και του αρέσουν περισσότερο τα παιχνίδια και οι χειροτεχνίες παρά η συζήτηση και η ζωγραφική. Ακόμη του αρέσουν πολύ τα παραμύθια και η δραματοποίηση.

Ευάγγελος: Είναι ένα παιδί πολύ ήσυχο. Σπάνια συμμετέχει στις δραστηριότητες τις τάξεις και στα οργανωμένα παιχνίδια. Τις περισσότερες φορές συμμετέχει μόνο αν του ζητηθεί να ζωγραφίσει κάτι .Επιπλέον δεν απαντάει ποτέ στις ερωτήσεις που μπορεί να του γίνουν στην παρεούλα και δεν συμμετέχει στις συζητήσεις παρόλα αυτά δεν φεύγει από την γωνία της παρεούλας αλλά κάθεται εκεί και παρακολουθεί.

Δημήτρης: Ένα ήσυχο παιδί που συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες. Οι αγαπημένες του ασχολίες είναι η ζωγραφική και η δραματοποίηση. Είναι πολύ πεισματάρης και δεν θέλει να του λέει κάποιος το σωστό για να τον βοηθήσει και θέλει να τα κάνει όλα με τον δικό του τρόπο.

Μαρία: Είναι ένα πολύ ήσυχο κοριτσάκι και δίδυμη αδερφή του Άρη. Δεν συμμετέχει σε καμία δραστηριότητα ούτε ζωγραφίζει και ακόμη και με την παρότρυνση της νηπιαγωγού δεν θέλει να συμμετέχει.

Βιολέτα: Ένα πολύ χαρούμενο και έξυπνο κοριτσάκι συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες και τις αρέσει περισσότερο η ζωγραφική , η δραματοποίηση και οι χειροτεχνίες. Είναι πολύ καλή φίλη με την Ανδριάνα και την Ευαγγελία.

Ανδριάννα: Ένα έξυπνο κοριτσάκι συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες και τις αρέσει περισσότερο η ζωγραφική και οι χειροτεχνίες ακόμα τις αρέσει πολύ να συμμετέχει σε κινητικά παιχνίδια.

Ευαγγελία: Ένα πολύ έξυπνο κορίτσι που συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης και συνήθως η νηπιαγωγός της ζητάει να την βοηθήσει σε πιο δύσκολες χειροτεχνίες και ζωγραφιές που πρέπει να κάνουν. Της αρέσει πολύ να ακούει τραγούδια στον υπολογιστή και να παίζει κινητικά παιχνίδια και επίσης ξέρει να γράφει το όνομα της αλλά και τα ονόματα των συμμαθητών της.

Αγγελική: Είναι ένα πολύ ήσυχο κοριτσάκι που προσπαθεί και συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες της τάξης και όταν δεν μπορεί να κάνει κάτι θα ρωτήσει μέχρι να σιγουρευτεί ότι το κάνει σωστά. Οι αγαπημένες τις ασχολίες είναι να ζωγραφίζει , να παίζει στο κουκλόσπιτο και να συμμετέχει σε παιχνίδια μίμησης και δραματοποίησης.

Άρτεμις 1: Είναι αχώριστη φίλη με τον Βαγγέλη² παίζουν όλη την μέρα μαζί και στην παρεούλα όταν κάθονται ξεχωριστά μιμούνται ο ένας τον άλλον και προσπαθούν να μιλήσουν μεταξύ τους. Η Άρτεμις συμμετέχει στις περισσότερες δραστηριότητες και κυρίως ζωγραφίζει αλλά αποφεύγει να συμμετέχει σε συζητήσεις στην παρεούλα ή να λέει την γνώμη της.

Άρτεμις 2: Είναι ένα πολύ ήσυχο κορίτσι που δεν συμμετέχει στις περισσότερες δραστηριότητες παρά μόνο στην ζωγραφική. Στην παρεούλα δεν συμμετέχει σε συζητήσεις αλλά κάποιες φορές παρακολουθεί η αποσπάται η προσοχή της και κοιτάει κάτι άλλο μέσα στην τάξη. Κάθε φορά στην παρεούλα πιπιλάει τα 2 δάχτυλα της. Όταν της ζητάει η νηπιαγωγός να ζωγραφίσει κάτι θέλει πάντα την βοήθεια της νηπιαγωγού ή την βοήθεια από εμάς της φοιτήτριες για να της δείξουμε πώς να το κάνει και να καθόμαστε μαζί της όση ώρα ζωγραφίζει. Αν μείνει μόνη της συνήθως φωνάζει ξανά την κυρία για να την βοηθήσει αν και μπορεί να το κάνει και μόνη της.

Ζωή: Ένα ήσυχο κοριτσάκι που δεν συμμετέχει ιδιαίτερα στις δραστηριότητες της τάξης αλλά της αρέσει να ζωγραφίζει και να βλέπει βίντεο στον υπολογιστή δεν κάνει παρέα με κάποιο συγκεκριμένο παιδί στην τάξη αλλά μιλάει και παίζει με όλα τα παιδιά.

Παρατηρήσεις:

Τα παιδιά ενδιαφέρονται για:

- κινητικά παιχνίδια και δραστηριότητες
- παραμύθια και ιστορίες
- αφήγηση παραμυθιών και ιστοριών
- ζωγραφική
- συμβολικό παιχνίδι
- εικαστικές δημιουργίες
- οικοδομικό υλικό
- προκλήσεις (π.χ. ποιος μπορεί να μαζέψει ποιο γρήγορα τα παιχνίδια του και να καθίσει στην παρεούλα;)

Οι μέθοδοι και τα θέματα που θα υλοποιήσω με βάση του υπάρχοντος μαθητικού πληθυσμού και των ιδιαιτεροτήτων αυτού είναι τα εξής:

- ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ
- ΠΑΡΑΜΥΘΙ
- ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ: ζητώ από τα παιδιά να μου δείξουν με εκφράσεις ή χειρονομίες διάφορα συναισθήματα.
- ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

7^η παρατήρηση- δράση

Ανάληψη βοηθητικού έργου σε μια οργανωμένη δραστηριότητα. [σε συνεργασία με τη νηπιαγωγό, τη βοηθούν σε μια οργανωμένη δραστηριότητα. Περιγραφή της δραστηριότητας με έμφαση στα σημεία της συμμετοχής του φοιτητή].

Παρατηρήσεις: αξιολόγηση, αναστοχασμός και κριτική θέαση της εν λόγω συμμετοχής].

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΟΛΑΖ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΣ

Μέθοδος: βιωματική προσέγγιση της γνώσης

Υλικά: Χαρτόνι, χαρτιά, μαρκαδόροι, κόλλες, ψαλίδια

Υλοποίηση : Η νηπιαγωγός ανακοίνωσε στα παιδιά ότι είναι η γιορτή της Άρτεμις. Αφού της ευχήθηκαν όλα τα παιδιά μαζί χρόνια πολλά και η Άρτεμις κέρασε γλυκό και χυμό τους συμμαθητές της, η νηπιαγωγός τους πρότεινε να της ζωγραφίσουν κάτι και να της το κάνουν δώρο. Όλα τα παιδιά συμφώνησαν και πήραν τους μαρκαδόρους τους και από ένα φίλο χαρτί. Η νηπιαγωγός ζήτησε να ζωγραφίσουν φύλλα με τα χρώματα του φθινοπώρου και ένα παιδί να ζωγραφίσει ένα δέντρο στο χαρτόνι. Όσο τα παιδιά ζωγράφιζαν τα φύλλα εγώ και το ζευγάρι μου βοηθούσαμε τα παιδιά να επιλέξουν τα σωστά χρώματα και σχεδιάζα φύλλα στα παιδιά που δεν ήξεραν για να τα χρωματίσουν. Στη συνέχεια η νηπιαγωγός μας είπε να βοηθήσουμε τα παιδιά να κόψουν τα φύλλα . Στα περισσότερα παιδιά κόψαμε τα φύλλα ή τα βοηθήσαμε σε σημεία που ήταν δύσκολα και μετά με το ζευγάρι μου κολλήσαμε όλα τα φύλλα στο δέντρο που ήταν στο χαρτόνι. Στη συνέχεια αφού ζήτησα από τα παιδιά να μαζέψουν τους μαρκαδόρους τους και τα πράγματα που υπήρχαν έξω φώναζα με σειρά τα παιδιά για να γράψουν πίσω από το χαρτόνι τα ονόματα τους. Όσα παιδιά δεν μπορούσαν τους το έγγραφα σε ένα άλλο χαρτί για να το αντιγράψουν ή τους το έγγραφα εγώ. Έπειτα δώσαμε το φθινοπωρινό κολλάζ στην Άρτεμις αφού η γιορτή της είναι το φθινόπωρο και της ευχηθήκαμε πάλι χρόνια πολλά.

Παρατηρήσεις:

Το μόνο που μπορεί να άλλαξα ήταν να ζωγραφίσουμε κάτι άλλο αντί για φθινόπωρο και ίσως ζητούσα από τα παιδιά να της γράψουμε χρόνια πολλά πάνω στο χαρτόνι για να ξέρει ακόμη και όταν το δει χρόνια μετά ότι ήτανε για την γιορτή της. Όσον αναφορά για τον βοηθητικό μου ρόλο ένιωσα πολύ ωραία και σίγουρα ήρθα και πιο κοντά με τα παιδιά.

8^η παρατήρηση- δράση

Αφήγηση μιας παιδικής ιστορίας. Αυτόνομη δράση του φοιτητή (σε συνεργασία με τη νηπιαγωγό). [λεπτομερής περιγραφή της δράσης].

Παρατηρήσεις: αξιολόγηση και αναστοχασμός της δράσης.

Το παραμύθι που επέλεξα να διαβάσω στα παιδιά είναι ο μύθος του Αισώπου <<Το λιοντάρι και το ποντίκι>>. Το συγκεκριμένο μύθο τον επέλεξα σε συνεργασία με την νηπιαγωγό η οποία θέλει αυτήν την χρονιά να ασχοληθεί με τον Αίσωπο και ήθελε να συνδέσουμε το συγκεκριμένο παραμύθι με το θέμα που έκανε εκείνη την ημέρα. Το

θέμα της ήταν ο πόλεμος και αποφασίσαμε να διαβάσω αυτό το παραμύθι και να μιλήσουμε με τα παιδιά για τις έννοιες του δυνατού και του αδύναμου και να το συνδέσουμε με τον πόλεμο. Για αρχή πήρα το βιβλίο και έδειξα το εξώφυλλο στα παιδιά συζητήσαμε για το εξώφυλλο και τι μας δείχνει αυτό, τα χαρακτηριστικά των ζώων που βλέπουν στο εξώφυλλο και δραματοποιήσαμε και τα 2 ζώα πριν αρχίσει η αφήγηση.

Παρατηρήσεις :

Κατά την διάρκεια που διάβαζα το παραμύθι κατάλαβα ότι τα παιδιά ζήτηνε συνεχώς να βλέπουν τις εικόνες στο βιβλίο ενώ διαβάζω το παραμύθι και εντυπωσιάζονται με την εναλλαγή της χροιάς της φωνής. Επιπλέον θέλουν να σταματάμε το παραμύθι και να συζητάμε μεταξύ μας και να μαντεύουμε τι έγινε παρακάτω πριν διαβάσουμε την συνέχεια. Επιπλέον κάθε φορά τα παιδιά όταν βλέπουν ένα χαρακτήρα, ένα ζώο ή μια κίνηση που μπορούν να δραματοποιήσουν θέλουν να σταματάνε το παραμύθι και να δραματοποιούν κατευθείαν αυτό που άκουσαν.

Αναστοχασμός :

Την επόμενη φορά που θα διαβάσω ένα παραμύθι στα παιδιά θα το κάνω με περισσότερες παύσεις και θα τους προτείνω και εγώ τα περισσότερα που μπορούν να τα δραματοποιήσουν αφού διασκεδάζουν με αυτό. Επίσης θα διαβάζω πιο αργά γιατί νομίζω ότι το πρώτο παραμύθι που τους διάβαζα δεν το έλεγα πολύ αργά αλλά βιαζόμουν.

9^η παρατήρηση- δράση

Συζήτηση με τα παιδιά στο διάλειμμα και καταγραφή των διαλόγων. [καταγραφή μικρών συζητήσεων σε μικρές παρεούλες].

Παρατηρήσεις: σκέψεις και προβληματισμοί για πιθανή χρήση των δεδομένων στην επιλογή των μεθόδων, των δραστηριοτήτων και γενικότητα του τρόπου εργασίας κατά την πρακτική τους άσκηση.

Διάλογος 1

Ζωή- καλημέρα κυρία

Εγώ- Καλημέρα Ζωή μου τι κάνεις;

Ζωή- Καλά με έφερε ο μπαμπάς μου σήμερα

Εγώ- Ααα πολύ ωραία χθες που ήσουν και δεν ήρθες;

Ζωή- Είχα έναν άσχημο βήχα

Εγώ- Ωχ τόσο άσχημο βήχα είχες και δεν μπορούσες να έρθεις;

Ζωή- Ναι και ήρθε ο μπαμπάς μου από την Γερμανία

Εγώ- Δουλεύει ο μπαμπάς σου εκεί;

Ζωή- Ναι και περάσαμε όλη μέρα μαζί χθες

Εγώ- Α μπράβο είσαι χαρούμενη που ήρθε ο μπαμπάς;

Ζωή- Ναι (Μπαίνει στο κουκλοθέατρο και αρχίζει να παίζει με τα άλλα παιδιά.)

Διάλογος 2

Σταύρος- κυρία κοίτα

Εγώ- Τι είναι αυτό;

Σταύρος- Κάστανο μου το έδωσε η αδερφή μου

Εγώ- Πολύ ωραία σου αρέσουν τα κάστανα τα τρως;

Σταύρος- Ναι αλλά αυτό δεν τρώγεται

Εγώ- Γιατί;

Σταύρος-Πρέπει να το ψήσουμε πρώτα

Εγώ- Εντάξει, η αδερφή σου είναι πιο μεγάλη από σένα;

Σταύρος- Ναι πάει σε μεγάλο σχολείο

Εγώ- ωραία πάμε τώρα να πλύνουμε τα χέρια μας και να φάμε;

Σταύρος- (Χαμογελάει και τρέχει.)

Διάλογος 3

Άρτεμις- Κυρία να σου πω;

Εγώ- Ναι πες μου

Άρτεμις- Γιορτάζω και θα κεράσω σήμερα

Εγώ- Σήμερα γιορτάζεις; Χρόνια πολλά δεν το ήξερα

Άρτεμις-Θα δώσω γλυκά και χυμό, πότε θα τα δώσω;

Εγώ – Δεν ξέρω θα μας πούνε οι κυρίες πότε

Άρτεμις- (Συνεχίζει να ζωγραφίζει)

Διάλογος 4

Εγώ – Είπαμε χρόνια πολλά στην Άρτεμις

Όλα τα παιδιά μαζί -χρόνια πολλά

Εγώ- Να πούμε και από μία ευχή στην Άρτεμις που γιορτάζει;

Όλα τα παιδιά μαζί- Ναι

Εγώ- Ευαγγελία ξεκίνα εσύ

Ευαγγελία Να γίνεις μεγάλη

Βιολέτα- Να έχεις πολλά λεφτά

Δημήτρης- Να γίνεις πολλή μεγάλη με πολλά λεφτά

Σταύρος- Να πάρεις ένα σκυλάκι

Βαγγέλης- Να πάρεις και άλογα και να γίνεις μεγάλη

Αντριάνα- Να μεγαλώσεις και να κάνεις παιδιά

(Τα υπόλοιπα παιδιά συνέχισαν να της λένε να γίνει μεγάλη και να έχει πολλά λεφτά και κάποια απλά της ξαναείπαν χρόνια πολλά)

10^η παρατήρηση- δράση

Παιχνίδια στο διάλειμμα (ελεύθερη επιλογή). [περιγραφή των παιχνιδιών και της υλοποίησής τους].

Παρατηρήσεις: σκέψεις και προβληματισμοί για πιθανή χρήση των δεδομένων στην πρακτική τους άσκηση.

Κρυφτό: Ένα από τα παιχνίδια που υλοποιήθηκαν στο διάλειμμα είναι το κρυφτό. Τα παιδιά ζήτησαν μόνα τους να παίξω μαζί τους κρυφτό και έτσι στην αρχή εγώ φυλούσα και τα παιδιά τρέχανε για να κρυφτούνε. Το παιχνίδι έγινε μέσα στον μεγάλο διάδρομο που έχει το νηπιαγωγείο καθώς ο καιρός δεν ήτανε καλός και έτσι τα παιδιά κρυβότανε πίσω από καναπεδάκια, καρέκλες, πόρτες ή και γραφεία. Το παιχνίδι δεν κράτησε πολύ ώρα καθώς φώναξε η νηπιαγωγός και έτσι θα έπρεπε να μαζευτούμε στις τάξεις και να καθίσουμε στην γωνία της παρεούλας. Τα παιδιά που συμμετείχαν ήταν 4. Παρόλα αυτά πιστεύω ότι ο χώρος που είχαμε ήτανε μικρός για ένα τέτοιο παιχνίδι.

Κυνηγητό: Ένα ακόμη παιχνίδι που τα παιδιά ζήτησαν μόνα τους από μένα και το ζευγάρι μου αυτή την φορά να παίξουμε είναι το κυνηγητό. Το παιχνίδι αυτό έγινε πάλι στον εσωτερικό διάδρομο του νηπιαγωγείου καθώς ο καιρός δεν ήταν καλός για να μπορέσουμε να βγούμε έξω στο διάλειμμα. Πριν αρχίσει το παιχνίδι κάναμε συμφωνία κανείς να μην τρέχει πάρα πολύ και να προσέχει μην χτυπήσει. Έπειτα εγώ ήμουν από αυτήν την πλευρά και το ζευγάρι μου από την άλλη αφού κυνηγούσαμε τα παιδιά αυτά έπρεπε να καταφέρουν να μην τα πιάσουμε και να μούνε στις φωλίτσες τους που είχαν μία στην πλευρά την δική μου και μια στην πλευρά από το ζευγάρι μου. Τα παιδιά που συμμετείχαν στην αρχή ήταν 5 αλλά αργότερα όσο μας έβλεπαν μας ζήτησαν να συμμετέχουν άλλα 3. Το παιχνίδι κράτησε αρκετή ώρα μέχρι που σταματήσαμε για να ξεκουραστούμε. Την επόμενη φορά θα προτιμούσα το παιχνίδι να γίνει σε ένα εξωτερικό χώρο για να μπορούνε να συμμετέχουν περισσότερα παιδιά και να μπορούνε να τρέχουν χωρίς τον κίνδυνο να χτυπήσουν κάπου ή να πέσουν πάνω σε ένα άλλο παιδάκι.

Θάλασσα- στεριά: Το συγκεκριμένο παιχνίδι άρχισε με δικιά μας πρωτοβουλία. Το έκανα μαζί με το ζευγάρι μου γιατί το είχαμε κάνει και 2 χρόνια πριν που επισκεφτήκαμε τα νηπιαγωγεία και τους άρεσε πάρα πολύ. Τα παιδιά δεν γνώριζαν το

παιχνίδι αλλά τους ενθουσίασε. η πηγή άντλησης του ήταν το διαδίκτυο. Αρχικά χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες αν είναι πολλά .Στο συγκεκριμένο τμήμα που έκανα το παιχνίδι τα παιδιά που συμμετείχαν ήταν 14 τα οποία χωρίστηκαν σε 2 ομάδες των πέντε και 1 ομάδα των τεσσάρων. Μπροστά στα παιδιά υπάρχουν μπλέ τούβλα που χωρίζουν νοητά την θάλασσα και την στεριά. Αν τα παιδιά πηδήξουν τα μπλέ τούβλα και περάσουν απέναντι τότε βρίσκονται στην θάλασσα αντίστοιχα αν βρίσκονται στην άλλη πλευρά και πηδήξουν απέναντι βρίσκονται στην στεριά. Όταν λέμε την λέξη θάλασσα τα παιδιά πρέπει να πηδήξουν απέναντι όποιο παιδί μπερδευτεί βγαίνει από το παιχνίδι .Συνεχίζουμε μέχρι να μείνει ένα παιδί στο τέλος του παιχνιδιού και το παιδί που είναι ο νικητής έχει το δικαίωμα να παίζει και με την επόμενη ομάδα. Φροντίζουμε οι λέξεις να εναλλάσσονται γρήγορα και κάποιες φορές να είναι οι ίδιες ώστε το παιχνίδι να είναι διασκεδαστικό. Στόχος του παιχνιδιού είναι τα παιδιά να μην μπερδεύονται και να αντιστοιχούν τα παραγγέλματα με τις κινήσεις τους .Το παιχνίδι κράτησε αρκετή ώρα και υλοποιήθηκε μέσα στην τάξη αφού μετακινήσαμε κάποια τραπεζάκια και παγκάκια για να ανοίξουμε τον χώρο. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και παίξαμε μαζί το ίδιο παιχνίδι και σε άλλα διαλλείματα και με τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης. Αν επαναλάμβανα το ίδιο παιχνίδι το μόνο που θα άλλαζα θα ήταν ο χώρος στον οποίο θα το πραγματοποιούσα. Πιθανόν να το πραγματοποιούσα σε ένα από τα διαλλείματα στην αυλή ώστε τα παιδιά να έχουν χώρο για να μπορέσουν να πηδήξουν ένα πιο ψηλό εμπόδιο και επίσης να παίζουν όλα μαζί και να μην χωρίζονται σε ομάδες για να έχουν την δυνατότητα όλα τα παιδιά να παίζουν κάθε φορά που θα αρχίζει ένα παιχνίδι και να μην αναγκάζονται να περιμένουν τις άλλες ομάδες να τελειώσουν .

3.3 ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στα θεωρητικά μαθήματα της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές πρέπει να καταγράψουν όλο το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα γράφοντας εκτός από την περιγραφή των δραστηριοτήτων που θα κάνουνε ,τους στόχους για αυτές τις δραστηριότητες και την μαθησιακή περιοχή που κατατάσσονται οι δραστηριότητες αυτές. Επιπλέον αφού ολοκληρώσουν την πρακτική άσκηση που έχουν κάνει και καταγράψουν το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα πρέπει να γράψουν παρατηρήσεις για τις δραστηριότητες τους. Στις παρατηρήσεις πρέπει να αναφέρουν

την έκβαση των δραστηριοτήτων , τις αντιδράσεις των παιδιών για αυτές τις δραστηριότητες και τυχόν αλλαγές που έγιναν. Οι αλλαγές μπορεί να γίνουν είτε επειδή μια δραστηριότητα δεν είχε επιτυχία είτε γιατί τα παιδιά ζήτησαν να κάνουν κάτι άλλο. Ακόμη είναι πιθανό πράγματα που δεν έχουν γραφτεί πριν στον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού προγράμματος να φανούν χρήσιμα ή ακόμα και αναγκαία και να υλοποιηθούν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα κατά την διάρκεια της δραστηριότητας. Είναι πιθανό επίσης κάποιες δραστηριότητες να αλλάξουν εντελώς κατά την διάρκεια της ανάληψης εκπαιδευτικού έργου.

3.4 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σε αυτή την ενότητα παραθέτω το εφαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που χρησιμοποίησα για την πρακτική μου άσκηση το χειμερινό εξάμηνο του 2018 στο 5^ο ολοήμερο νηπιαγωγείο Φλώρινας. Σε αυτό το πρόγραμμα έλαβα υπόψιν εκτός από τις συμβουλές των υπεύθυνων καθηγητριών της πρακτικής ,την γνώμη της νηπιαγωγού του τμήματος ώστε να κάνουμε ένα θέμα που θα ενδιέφερε τα παιδιά και θα ήθελε και αυτή να το διδάξει. Επίσης το εκπαιδευτικό μου πρόγραμμα βασίστηκε στα ενδιαφέροντα των παιδιών του συγκεκριμένου τμήματος. Παρακάτω υπάρχει ολοκληρωμένο το πρόγραμμα αλλά και οι παρατηρήσεις που έκανα αφού υλοποίησα τις δραστηριότητες .

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ:	Τα ζώα του δάσους στον Αίσωπο !
ΚΥΡΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	Φυσικό περιβάλλον και αλληλεπίδραση
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Παιδί και γλώσσα , Παιδί και μαθηματικά
ΜΕΘΟΔΟΣ	Ο τρόπος με τον οποίο θα εργαστούμε: βιωματική προσέγγιση της γνώσης, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, πειραματισμοί, παρατηρήσεις, διερευνήσεις κ.λπ.

ΧΡΟΝΟΣ:	5 ημέρες
ΣΚΟΠΟΣ	Να γνωρίσουν τα παιδιά τα ζώα του δάσους, να μάθουν τα χαρακτηριστικά τους και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία των ζώων. Επιπλέον να γνωρίσουν τον Αίσωπο και να ακούσουν κάποιους μύθους του.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	Μόλις μπούμε στην τάξη θα κρατάμε στο χέρι μας ένα βιβλίο του Αισώπου με το παραμύθι <<οδοιπόροι και αρκούδα>>. Θα πούμε στα παιδιά ότι μας το πήρε δώρο μια φίλη μας και το φέραμε να τους το δείξουμε. Αφού τους δείξουμε το εξώφυλλο θα ζητήσουμε να μας αναγνωρίσουν το ζώο στην φωτογραφία του εξωφύλλου και θα τους ρωτήσουμε τι άλλο γράφει , αφού τα παιδιά αναφέρουν τον τίτλο θα επικεντρωθούμε στο όνομα Αίσωπο και θα τα ρωτήσουμε αυτός ο Αίσωπος ποιος πιστεύουν ότι είναι και είναι γραμμένο το όνομα του στο εξώφυλλο. Και θα αναζητήσουμε πληροφορίες για τον Αίσωπο.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	
1^η ΗΜΕΡΑ	Δευτέρα
1^η Δραστηριότητα	Η καφέ αρκούδα !
Στόχοι	-Να γνωρίσουν τα παιδιά την καφέ αρκούδα . -Να δούνε ποια είναι τα χαρακτηριστικά της . -Να περιγράψουν την καφέ αρκούδα .
Υλικά-μέσα	Φωτογραφικό υλικό , διαδίκτυο.
Περιγραφή	Αφού έχουμε αναλύσει με τα παιδιά το εξώφυλλο του βιβλίου που έχουμε φέρει θα αρχίσουμε να τα ρωτάμε τι γνωρίζουν τα ίδια για την αρκούδα. Τότε θα αρχίσουμε να συζητάμε και να εκφράζουν τα παιδιά τις εμπειρίες τους αν έχουν δει ποτέ αρκούδα, αν ξέρουν που ζει και να την περιγράψουν. Θα

	<p>παρατηρήσουμε την αρκούδα στις φωτογραφίες που ήδη φέραμε στην τάξη και θα ψάξουμε αν χρειάζεται για άλλες φωτογραφίες και βίντεο στο διαδίκτυο. Θα μιλήσουμε για τα χαρακτηριστικά της επίσης θα αναζητήσουμε και για τις περιοχές τις οποίες ζει .Ακόμη θα συζητήσουμε με τι τρέφεται η αρκούδα και ποιες περιοχές θα μπορούσαμε να επισκεφτούμε για να δούμε μια πραγματική αρκούδα από κοντά.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Βιβλίο : Οι 2 φίλοι και η αρκούδα, Αίσωπος, Άγκυρα</p> <p>Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε με επιτυχία. Επιπλέον μας έμεινε χρόνος και τα παιδιά αναφέρθηκαν στον Αρκτούρο και συζητήσαμε και για τον Αρκτούρο , τον λύκο που προστατεύει ο Αρκτούρος και ακούσαμε και ένα τραγούδι για την αρκούδα. Τραγούδι: Ψάχνω μια αρκούδα, ζουζούνια</p> <p>Επιπλέον τα περισσότερα παιδιά όταν μιλήσαμε για τις τροφές ήξεραν ότι η αρκούδα τρώει ψάρια και μέλι. Επίσης μιλήσαμε και για τις λευκές αρκούδες που δεν μένουνε στην χώρα μας αλλά σε άλλο μέρος του κόσμου και είδαμε και ένα βίντεο με τις λευκές αρκούδες για να δούνε το περιβάλλον στο οποίο ζει.</p>
2^η Δραστηριότητα	Οδοιπόροι και αρκούδα
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να μάθουν τα παιδιά τον μύθο του Αισώπου -Να γνωρίσουν την αρκούδα μέσα από τον μύθο. -Να σχολιάσουν τον μύθο. - Να δραματοποιήσουν τον μύθο -Να γνωρίσουν τα υπόλοιπα ζώα του δάσους -Να μάθουν ποια είναι αυτά τα ζώα. -Να αναζητήσουν φωτογραφίες και βίντεο από αυτά.

Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες, βίντεο, διαδίκτυο .
Περιγραφή	Αφού έχουμε συζητήσει με τα παιδιά για την αρκούδα θα τους διαβάσουμε τον μύθο του Αισώπου και αφού τον σχολιάσουμε θα αρχίσουμε να συζητάμε ποια άλλα ζώα κάνουνε παρέα με την αρκούδα και μένουνε στο δάσος μαζί της. Τα παιδιά θα πούνε την γνώμη τους και ότι γνωρίζουν για την παρέα της αρκούδας σύμφωνα με τις δικές τους εμπειρίες και τις γνώσεις τους. Μπορούμε επίσης να ψάξουμε για τα ζώα που μένουν στις ίδιες περιοχές και θα τους δείξουμε φωτογραφίες από την παρέα της αρκούδας (τον λαγό, την αλεπού, την χελώνα) και να δραματοποιήσουμε το μύθο του Αισώπου . Στη συνέχεια θα επιλέξουμε με τα παιδιά να ασχοληθούμε με άλλα 3 ζώα από την παρέα της αρκούδας για να τα γνωρίσουμε.
Παρατηρήσεις	Βιβλίο : Οι 2 φίλοι και η αρκούδα, Αίσωπος, Άγκυρα Τα παιδιά ήταν πολύ ευχαριστημένα και έδειξαν ενδιαφέρον και για τον μύθο αλλά και για την δραματοποίηση του μύθου. Κάναμε πολλές φορές την δραματοποίηση με διαφορετικά παιδιά και κάθε φορά το κάθε παιδί δραματοποιούσε ένα διαφορετικό κομμάτι του μύθου. Επίσης παράλληλα με την ανάγνωση του μύθου συζητούσαμε με τα παιδιά για το τι έγινε και τι πιστεύουν ότι θα γίνει παρακάτω και μιμούμασταν τις κινήσεις της αρκούδας. Το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητες ήταν οι δραματοποιήσεις και οι μιμήσεις των ζώων αλλά και των ανθρώπων που συμμετείχαν στον μύθο.
3^η Δραστηριότητα	Ζωγραφίζω μια αρκούδα !
Στόχοι	-Να φανταστούν τα παιδιά πως θα είναι μια αρκούδα από κοντά. -Να σκεφτούνε που μένει η αρκούδα. -Να ζωγραφίσουν την αρκούδα στο περιβάλλον το οποίο ζει.

	<p>-Να ακούνε το τραγούδι της αρκούδας όσο ζωγραφίζουν για να την φαντάζονται πιο εύκολα.</p> <p>-Να δείξουν τις ζωγραφιές τους στα άλλα παιδιά και να δούνε πως φαντάζονται το καθένα την αρκούδα.</p>
Υλικά-μέσα	Χαρτιά, μαρκαδόροι , ξυλομπογιές, CD
Περιγραφή	<p>Αφού μιλήσουν τα παιδιά και γνωρίσουν την αρκούδα τους ζητάμε να φανταστούν πως θα ήταν για τον καθένα η δικιά τους αρκούδα και να την ζωγραφίσουν στο περιβάλλον το οποίο ζει. Βάζουμε ένα τραγούδι για την αρκούδα, τα παιδιά ακούν τα λόγια και αναφέρουν τι λέει το τραγούδι. Στη συνέχεια κάθε παιδί ζωγραφίζει τη δική του αρκούδα. Όση ώρα ζωγραφίζουν τα παιδιά ακούγεται ξανά το τραγούδι της αρκούδας. Όταν τελειώσουν δείχνουν τις ζωγραφιές μεταξύ τους και βλέπουμε πως φαντάζεται το κάθε παιδί την αρκούδα.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Τραγούδι : Τραγουδάκια γάλακτος , Η αρκούδα, μουσική : Μέλω Χαλκουτσάκη , στίχοι :Αλκηστη Χαλικιά</p> <p>Η δραστηριότητα έγινε με επιτυχία , όλα τα παιδιά θέλησαν να ζωγραφίσουν την αρκούδα εκτός από ένα κοριτσάκι που γενικά δεν θέλει να ζωγραφίζει. Όσα παιδιά δυσκολευόταν να ζωγραφίσουν την αρκούδα είχαν ως δείγμα μια φωτογραφία της. Επίσης ζήτησαν από μόνα τους να γράψουν την λέξη αρκούδα στις ζωγραφιές τους και κοιτούσαν το χαρτί που είχε γραμμένη την λέξη και το αντέγραφαν.</p>
4^η Δραστηριότητα	Παίζω, χορεύω και μιμούμαι την αρκούδα !
Στόχοι	<p>-Να χορέψουν.</p> <p>-Να μιμηθούν την αρκούδα.</p> <p>-Να χορεύουν και όταν σταματάει η μουσική να κάνουν κινήσεις όπως θα τις έκανε μια αρκούδα.</p>

Υλικά- Μέσα	CD
Περιγραφή	Αφού κάναμε τις δραστηριότητες τώρα ήρθε η ώρα να χορέψουμε το τραγούδι για την αρκούδα . Βάζουμε στα παιδιά το τραγούδι και ξεκινάμε να χορεύουμε κάθε φορά που σταματάει το τραγούδι τους ζητάμε να μιμηθούνε την αρκούδα. Π.χ. κάνουμε μια αρκούδα που τρώει, περπατάμε όπως μια μεγάλη αρκούδα. κλπ.
Παρατηρήσεις	Τραγούδι : Αρκούδα , mazoo and the zoo Η δραστηριότητα έγινε με 6 παιδιά που είχαν μείνει στο ολοήμερο όλα συμμετείχαν και το διασκεδάζαν έπειτα από αυτό ξανακούσαμε κάποια τραγούδια που ακούσαμε και πριν για τις αρκούδες και αφού μας έμεινε χρόνος κάναμε και ένα κινητικό παιχνίδι τις μουσικές καρτέλες μαζί με τα παιδιά από το διπλανό τμήμα.

2^η ΗΜΕΡΑ	Τρίτη
1^η Δραστηριότητα	Η αλεπού
Στόχοι	-Να γνωρίσουν τα παιδιά την αλεπού. -Να αναζητήσουν τα χαρακτηριστικά της αλεπούς. -Να περιγράψουν την αλεπού.
Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες , βίντεο , διαδίκτυο, βιβλίο
Περιγραφή	Φέρνουμε στην τάξη το βιβλίο του Αισώπου η αλεπού και ο κόρακας και αφού το δείξουμε στα παιδιά θα τους ζητήσουμε να το περιγράψουν και να μας πούνε ποιο ζώακι βρίσκεται στο εξώφυλλο. Τα παιδιά θα εκφράσουν τις εμπειρίες τους και τις γνώσεις τους για την αλεπού και θα δούμε φωτογραφίες που έχουμε φέρει στην τάξη με την αλεπού. Αργότερα θα αναζητήσουμε στο διαδίκτυο φωτογραφίες της αλεπούς, βίντεο και τα χαρακτηριστικά της για να μάθουμε που ζει , με

	τι τρέφεται. Τα παιδιά θα περιγράψουν την αλεπού το καθένα όπως πιστεύει ότι είναι και θα μας πούνε αν τους αρέσει ή όχι .
Παρατηρήσεις	Η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε με επιτυχία , όλα τα παιδιά συζητούσαν και ήθελαν να μιλήσουν για τις γνώσεις τους και τις εμπειρίες τους. Επιπλέον μας είπαν αν έχουνε ξαναδεί ποτέ αλεπού και τι τρώει η αλεπού και κυρίως είχανε επικεντρωθεί στις κότες. Επιπλέον ένα παιδί ανέφερε ότι η αλεπού είναι πολύ πονηρή και έτσι μας δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουμε αν το κάνει επειδή είναι κακιά ή επειδή θέλει να επιβιώσει και έτσι είναι από την φύση της. Επίσης παρατηρήσαμε τις φωτογραφίες και τους έκανε εντύπωση ότι είχε πολύ μεγάλα και κοφτερά δόντια αλλά και μεγάλα νύχια.
2^η Δραστηριότητα	Η αλεπού και ο κόρακας.
Στόχοι	-Να μάθουνε τα παιδιά το μύθο του Αισώπου. -Να γνωρίσουν την αλεπού μέσα από τον μύθο. -Να σχολιάσουνε τον μύθο και να τον περιγράψουνε. - Να δραματοποιήσουμε τον μύθο
Υλικά-μέσα	Βιβλίο με τον μύθο του Αισώπου << η αλεπού και ο κόρακας>>.
Περιγραφή	Θα πάρουμε το βιβλίο με τον μύθο του Αισώπου και θα αρχίσουμε να διαβάζουμε στα παιδιά τον μύθο. Αφού τελειώσουμε το διάβασμα θα μιλήσουμε όλοι μαζί και θα σχολιάσουμε τον μύθο. Ακόμη θα σχολιάσουμε για τα χαρακτηριστικά που έχει η αλεπού στον μύθο. Επίσης θα εκφράσουν τα παιδιά την άποψη τους για τον μύθο τι τους άρεσε και τι όχι και τι τους εντυπωσίασε. Αν τα παιδιά θέλουν μετά την συζήτηση θα κάνουμε δραματοποίηση του μύθου.
Παρατηρήσεις	Βιβλίο : Η αλεπού και ο κόρακας, Αίσωπος, εκδόσεις άγκυρα, 2015

	<p>Κατά την διάρκεια που διαβάζαμε τον μύθο του Αισώπου τα παιδιά μιμήθηκαν το περπάτημα της αλεπούς αλλά ξαναζήτησαν να μιμηθούν και το περπάτημα τις αρκούδας. Όσο διαβάζαμε το μύθο σταματούσαμε και συζητούσαμε τι θα γίνει μετά και παρατηρούσε την αλεπού στις φωτογραφίες του βιβλίου. Τα παιδιά προσπαθούσαν να μαντέψουν τι θα γίνει αργότερα και κατάλαβαν ότι η αλεπού κοροΐδεψε τον κόρακα για να του πάρει το φαγητό. Επιπλέον αφού διαβάσαμε το μύθο τα παιδιά ανά δύο άτομα δραματοποιούσαν την συζήτηση του κόρακα και της αλεπούς όπως στον μύθο.</p>
3^η Δραστηριότητα	Είμαι η αλεπού !
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να ζωγραφίσουν την αλεπού -Να κόψουν την αλεπού -Να εξασκηθούν στην λεπτή κινητικότητα. -Να μιμηθούν την αλεπού φορώντας μάσκα -Να χορέψουν
Υλικά-μέσα	Χαρτί, μαρκαδόροι, ψαλίδι, ξυλάκια(εξέτασης γιατρού) ,ταινία για κόλλημα, cd
Περιγραφή	<p>Μοιράζουμε στα παιδιά φύλλα που έχουν πάνω μια αλεπού αφού την ζωγραφίσουν κόβουμε το περίγραμμα της αλεπούς και ανοίγουμε 2 τρυπούλες στα μάτια . Έπειτα κολλάμε ένα ξυλάκι κάτω από την μάσκα σαν λαβή για να την κρατάμε. Όταν όλα τα παιδιά έχουν έτοιμη την μάσκα τους την φοράμε τους βάζουμε ένα τραγούδι και αρχίζουμε να χορεύουμε ενώ μιμούμαστε την αλεπού.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Τραγούδι : Η αλεπού ,mazoo and the zoo</p> <p>Μοιράσαμε στα παιδιά τα φύλλα εργασίας που είχανε πάνω την μάσκα της αλεπούς και αρχίσανε να ζωγραφίζουν . Μόνο</p>

	<p>ένα κοριτσάκι ζήτησε να μην ζωγραφίσει και προτίμησε να κοιτάει τα υπόλοιπα παιδιά που ζωγραφίζουν. Τα παιδιά ζήτησαν να κάνουν ότι χρώμα θέλουν την μάσκα και έτσι άρχισαν να ζωγραφίσουν. Όποιος τελείωνε έκοβε την μάσκα του και αν δεν μπορούσε τον βοηθούσα στο κόψιμο με το ψαλίδι. Όταν τελείωσε και αυτό είχα απλώσει πάνω σε ένα θρανίο ξυλάκια με γραμμένα πάνω τα ονόματα των παιδιών έτσι το παιδί έπρεπε να αναγνωρίσει το όνομα του να διαλέξει το σωστό ξυλάκια και έτσι του το κολλούσα με χαρτοταινία στην μάσκα για να μπορεί να το κρατήσει. Αφού τελειώσαμε όλοι φορέσαμε όλες τις μάσκες μας και γίναμε αλεπούδες και έπειτα ξεκίνησε το κινητικό παιχνίδι. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με την ιδέα της μάσκας και την κρατούσαν μέχρι να φύγουν όπου την πήρανε μαζί τους σπίτι για να την δείξουν και τους γονείς τους.</p>
4^η δραστηριότητα	Μαθαίνω το όνομα της αλεπούς
Στόχοι	<p>-Να ζωγραφίσουν.</p> <p>-Να αναγνωρίσουν τα παιδιά το πρώτο γράμμα από το όνομα <<αλεπού>>.</p> <p>-Να αντιγράψουν την λέξη αλεπού</p>
Υλικά – Μέσα	Χαρτί, καρτελάκια με την λέξη αλεπού, μαρκαδόροι.
Περιγραφή	<p>Αφού τα παιδιά γνωρίσουν την αλεπού και τα χαρακτηριστικά της θα μοιράσουμε από ένα χαρτί και θα ζωγραφίσουν πάνω του μια αλεπού το κάθε παιδί και το περιβάλλον το οποίο ζει (πχ. δέντρα, δάσος). Τα παιδιά αφού ζωγραφίσουν την αλεπού όπως θέλουν θα κοιτάνε την λέξη αλεπού και θα την γράψουνε κάτω από την ζωγραφιά τους. Όταν τελειώσουν όλα τα παιδιά θα επιλέξουν αν θέλουν να βάλουν τις ζωγραφιές τους κάπου στην τάξη ή να τις πάρουνε μαζί τους.</p>
Παρατηρήσεις	Όλα τα παιδιά θέλησαν να ζωγραφίσουν την αλεπού στο περιβάλλον το οποίο ζει και προσπάθησαν να γράψουν το

	<p>όνομα της αλεπούς όποιο παιδί δεν μπορούσε να το γράψει μόνο του λέγοντας του ένα ένα τα γράμματα κοιτούσε το καρτελάκι που έγραφε αλεπού και το αντέγραφε από κει. Όταν τελειώσαμε ξανακούσαμε το τραγούδι για την αλεπού που είχαμε ακούσει και πιο πριν αφού το ζήτησαν τα παιδιά.</p>
--	--

3^η ΗΜΕΡΑ	Τετάρτη
1^η Δραστηριότητα	Ο λαγός
Στόχοι	<p>-Να γνωρίσουν τα παιδιά τον λαγό .</p> <p>-Να αναζητήσουν τα χαρακτηριστικά του λαγού.</p> <p>-Να περιγράψουν τον λαγό .</p>
Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες , βίντεο , διαδίκτυο, βιβλίο
Περιγραφή	<p>Φέρνουμε στα παιδιά το βιβλίο με τον μύθο του Αισώπου ο λαγός και η χελώνα και τους ζητάμε να μας πούνε ποια ζώα βλέπουν στο εξώφυλλο και αν τα έχουν ξαναδεί. Τα παιδιά λένε για τον λαγό και την χελώνα και τι γνωρίζουν για αυτά τα ζώα. Επίσης μιλάνε για τα χαρακτηριστικά τους και για τις εμπειρίες τους και συζητάνε με τα υπόλοιπα παιδιά. Στη συνέχεια προτείνουμε στα παιδιά να συζητήσουμε πρώτα για τον λαγό και να μάθουμε περισσότερα πράγματα για αυτόν αφού παρατηρούμε τις φωτογραφίες που έχουμε φέρει στην τάξη. Αν χρειαστεί θα αναζητήσουμε φωτογραφίες και βίντεο για τον λαγό στον διαδίκτυο για να μάθουμε τα χαρακτηριστικά του, που ζει, με τι τρέφεται και με ποια ζώα συγγενεύει.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Τα παιδιά συμμετείχαν με χαρά για την συζήτηση για το λαγό και αφού παρατηρήσαμε το εξώφυλλο του βιβλίου που είχαμε φέρει στην τάξη κοιτάξαμε τις φωτογραφίες τους λαγού που είχα πάει και σχολιάζαμε τα χαρακτηριστικά του. Επιπλέον συζητήσαμε που μπορούμε να βρούμε έναν λαγό και αν</p>

	<p>έχουμε δει και αν τρώμε αυτό το κρέας. Μιλήσαμε για τους κυνηγούς που με την βοήθεια του σκύλου τους κυνηγάνε τον λαγό και μιμηθήκανε το περπάτημα του λαγού και σε μικρές ομάδες κάποια παιδιά μιμηθήκανε τους σκύλους που ψάχνουν τους λαγούς και τα παιδιά που ήτανε λαγοί περπατούσαν σαν τους λαγούς και κρυβότανε σε ένα σημείο της τάξης μέχρι να τους βρουνε οι σκύλοι. Επίσης μιμηθήκαμε τον τρόπο με τον οποίο τρώνε οι λαγοί και διαβάζοντας πληροφορίες μάθαμε ότι τα δόντια τους μεγαλώνουν συνεχώς.</p>
2^η Δραστηριότητα	Ο λαγός και η χελώνα
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να μάθουνε τα παιδιά το μύθο του Αισώπου. -Να γνωρίσουν τον λαγό και την χελώνα μέσα από τον μύθο. -Να σχολιάσουνε τον μύθο και να τον περιγράψουνε. -Να δραματοποιήσουν τον μύθο του Αισώπου
Υλικά-μέσα	Βιβλίο με τους μύθους του Αισώπου.
Περιγραφή	<p>Διαβάζουμε με τα παιδιά τον μύθο του Αισώπου. Αφού τον διαβάσουμε περιγράφουμε τον λαγό και την χελώνα που παρουσιάζει ο μύθος. Συζητάμε τι μας διδάσκει ο μύθος και αναφέρουν τα παιδιά τα χαρακτηριστικά που έχει ο λαγός μέσα στον μύθο. Στη συνέχεια συζητάμε αν μας άρεσε ο μύθος ή όχι και τι μας εντυπωσίασε σε αυτόν. Επιπλέον αν τα παιδιά θέλουν μπορούμε να κάνουμε δραματοποίηση του μύθου.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Η δραστηριότητα έγινε με επιτυχία και τα παιδιά συμμετείχαν και κατά την διάρκεια του μύθου σχολιάζοντας τα χαρακτηριστικά του λαγού , μάντευαν τι θα γίνει παρακάτω και ενθουσιάστηκαν με την μίμηση του μύθου. Εκτός από το περπάτημα του λαγού και της χελώνας μιμηθήκαμε τον λαγό που κοιμάται και την χελώνα που περνάει από δίπλα του για να μην το ξυπνήσει αλλά και άλλα σημεία του μύθου.</p>

3^η Δραστηριότητα	Λαγός και κουνέλι.
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά του λαγού και του κουνελιού . -Να συγκρίνουν τον λαγό και το κουνέλι. -Να συζητήσουν για τις διαφορές και τις ομοιότητες του λαγού και του κουνελιού. -Να μάθουν που ζει ο λαγός και το κουνέλι. -Να δραματοποιήσουν την κίνηση του λαγού ή του κουνελιού
Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες, βίντεο, διαδίκτυο
Περιγραφή	<p>Τα παιδιά αφού έχουν γνωρίσει τα χαρακτηριστικά του λαγού κατανοούν ότι μοιάζει με το κουνέλι .Τότε κοιτάμε φωτογραφίες λαγού και κουνελιού για να δούμε τις ομοιότητες και τις διαφορές τους .Έπειτα συζητάμε τις διαφορές και τις ομοιότητες που έχουν αυτά τα ζώα μεταξύ τους .Συζητάνε αν έχουν δει ποτέ κουνέλι και που μένει αυτό. Επίσης προσέχουμε ότι μια διαφορά τους είναι ότι ο λαγός μένει μακριά από τους ανθρώπους ενώ το κουνέλι μένει κοντά τους. Στη συνέχεια τα ρωτάμε αν τους αρέσουν αυτά τα ζώακια. Έπειτα θα τους προτείνουμε αν θέλουν να δραματοποιήσουν τον λαγό και το κουνέλι και να προσπαθήσουν να δείξουν τις διαφορές μεταξύ τους.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Αφού συζητήσαμε τις διαφορές που έχει το κουνέλι και ο λαγός και αν έχουμε ξαναδεί κουνέλι και πού. Καταλήξαμε με τα παιδιά ότι το κουνέλι μπορεί να είναι και κατοικίδιο κάτι που δεν συμβαίνει με τον λαγό και αφού τους δείξαμε και φωτογραφίες κουνελιών ψάχναμε τις διαφορές τους.</p> <p>Αργότερα έγραψα την λέξη λαγός και κουνέλι και αφού διαβάσαμε ένα ένα τα γράμματα και τις συλλαβίσαμε μαζί μπερδέψαμε τις φωτογραφίες των λαγών και των κουνελιών</p>

	και ερχότανε τα παιδιά ένα ένα με την σειρά να ξεχωρίσουν τις φωτογραφίες μεταξύ τους και να βάλουνε τις φωτογραφίες του λαγού και του κουνελιού αντίστοιχα κάτω από την λέξη που αντιστοιχεί στο κάθε ένα ζώο.
4^η δραστηριότητα	Μουσικές φωλιές.
Στόχοι	Να μιμηθούν τα κουνέλια. Να χορέψουν . Να αντιδρούν όταν σταματάει η μουσική και να κρύβονται στις φωλιές τους.
Υλικά – Μέσα	Cd , στεφάνια
Περιγραφή	Βάζουμε στα παιδιά το τραγούδι <<Αχ κουνελάκι>> και αρχίζουμε να χορεύουμε. Στο πάτωμα έχουμε στεφάνια, ένα λιγότερο στεφάνι από όσα είναι τα παιδιά. Κάθε φορά όταν σταματάει η μουσική τα παιδιά πρέπει να τρέξουν να κρυφτούν στις φωλιές τους για να μην τα πιάσει ο κυνηγός . Σε κάθε γύρω αφαιρούμε ένα στεφάνι μέχρι να βγει ένα παιδί νικητής. Το παιδί που χάνει κάθε φορά γίνεται αυτός ο κυνηγός και προσπαθεί να πιάσει τα υπόλοιπα κουνελάκια πριν μπουνε στα στεφάνια.
Παρατηρήσεις	Τραγούδι : Αχ κουνελάκι, ζουζούνια Βιβλίο : Ο λαγός και η χελώνα, Αίσωπος ,Εκδόσεις Παπαδόπουλος, 2011 Πριν αρχίσουμε να κάνουμε το κινητικό παιχνίδι μαζέψαμε τα παιδιά στην παρεούλα για να συζητήσουμε τι θα κάνουνε. Τότε τα παιδιά ζήτησαν να ζωγραφίσουν το λαγό και την χελώνα που είδανε στον μύθο και να γράψουν τις λέξεις αυτές . Έτσι πριν το κινητικό παιχνίδι τα παιδιά ζωγράρισαν πρώτα τον μύθο που είχαμε διαβάσει και γράψανε το όνομα λαγός και χελώνα που το αντέγραφαν από καρτελάκια που είχα

	γράφει πάνω αυτές τις 2 λέξεις . Έπειτα κάναμε το κινητικό παιχνίδι και τα παιδιά ζήτησαν να το παίξουν σαν τις μουσικές καρέκλες χωρίς να υπάρχει κυνηγός και να αφαιρείται ένα στεφάνι κάθε φορά. Το παίξαμε πολλές φορές αφού διασκεδάζανε με αυτό. Το ίδιο παιχνίδι παίξαμε και στο διάλειμα της επόμενης ημέρας αφού το ζήτησαν τα παιδιά.
--	---

4^η ΗΜΕΡΑ	Πέμπτη
1^η Δραστηριότητα	Χελώνα
Στόχοι	-Να γνωρίσουν τα παιδιά τα χαρακτηριστικά της χελώνας. -Να περιγράψουν την χελώνα. -Να μάθουν πράγματα που δεν ξέρουν για την χελώνα. -Να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους.
Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες , βίντεο , διαδίκτυο
Περιγραφή	Την προηγούμενη μέρα τα παιδιά είχαν ακούσει τον μύθο του Αισώπου με τον λαγό και την χελώνα και είχαν μιλήσει και για αυτή στην περιγραφή του μύθου. Τώρα τα παιδιά ανταλλάζουν απόψεις για την χελώνα λένε αν έχουν δει ποτέ και ποια πιστεύουν ότι είναι τα χαρακτηριστικά της. Παράλληλα υπάρχουν φωτογραφίες στην τάξη με την χελώνα. Στη συνέχεια αναζητούν και άλλες φωτογραφίες αν θέλουν να δούνε περισσότερες και βίντεο στο διαδίκτυο αλλά και πληροφορίες για να μάθουν επιπλέον χαρακτηριστικά της χελώνας που δεν ήξεραν και να δούνε που ζει και με τι τρέφεται και ότι άλλο έχει σχέση με την χελώνα. Επιπλέον συζητάμε για την ταχύτητα της χελώνας σε αντίθεση με την ταχύτητα του λαγού που γνώρισαν την προηγούμενη μέρα.
Παρατηρήσεις	Αφού είδαμε με τα παιδιά τις φωτογραφίες της χελώνας

	<p>θυμηθήκαμε τον χθεσινό μύθο που είχαμε διαβάσει . Κάποια παιδιά ζητήσανε να ξαναπούνε τι έγινε στον μύθο και αν κέρδισε τελικά ο λαγός και η χελώνα. Έπειτα τα παιδιά παρατηρούσανε τις φωτογραφίες της χελώνας και επικεντρωθήκανε στο καβούκι της που είπαμε πως είναι το σπίτι της .Επιπλέον συζητήσαμε τους λόγους που όταν η χελώνα φοβάται μπαίνει στο καβούκι της για να προφυλαχτεί. Κάποια παιδιά ανέφεραν πως ίσως περπατάει αργά επειδή κουβαλάει το καβούκι της και μπορεί να είναι βαρύ. Επιπλέον μιμηθήκανε 2-2 τα παιδιά το περπάτημα της χελώνας και κάποια ξαναζήτησαν να μιμηθούν το περπάτημα του λαγού. Στο τέλος αφού σχολιάσαμε τις φωτογραφίες και συζητήσαμε αν έχουμε δει χελώνα και τι τρώει είδαμε κάποια βίντεο με χελώνες να τρώνε και να περπατάνε. Επίσης γράψαμε την λέξη χελώνα και αφού διαβάσαμε την λέξη και αναγνωρίσαμε ένα ένα τα γράμματα κόψαμε την λέξη σε κομμάτια και ερχόταν τα παιδιά με την σειρά και έβαζαν τα γράμματα ή τις συλλαβές σωστά για να δημιουργήσουν την λέξη χελώνα. Ένα παιδί ανέφερε ότι έχει δει χελώνα που κολυμπάει στην θάλασσα στο διάλειμα και έτσι συμφωνήσαμε να συζητήσουμε αργότερα και για αυτές τις χελώνες .</p>
2^η Δραστηριότητα	Μετρώω χελωνάκια
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να ασχοληθούν τα παιδιά με έννοιες μαθηματικών και να μετρήσουν. -Να ζωγραφίσουν τα χελωνάκια -Να μετρήσουν τα χελωνάκια -Να γράψουν τους αριθμούς από το 1 μέχρι το 5
Υλικά-μέσα	Χαρτί, μαρκαδόροι
Περιγραφή	Δίνουμε στα παιδιά ένα χαρτί και μαρκαδόρους. Πάνω στο χαρτί υπάρχουν 5 χελωνάκια αφού τα ζωγραφίσουν πρέπει να

	<p>τα μετρήσουν ένα ένα. Όταν τα παιδιά μετρήσουν τα χελωνάκια τους ζητάμε να γράψουν τον κάθε αριθμό από το 1 μέχρι το 5 κάτω από το κάθε χελωνάκι. Τα παιδιά θα βλέπουν κρεμασμένους τους αριθμούς στον πίνακα για να μπορέσουν να τους αντιγράψουν.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Όλα τα παιδιά θέλησαν να συμμετέχουν και έτσι αρχίσανε να ζωγραφίζουν τα χελωνάκια . Κάποια παιδιά ήξεραν να γράφουν τους αριθμούς και δεν χρειαζόταν να τους αντιγράψουν από τα καρτελάκια που είχαμε κρεμασμένα στον πίνακα. Έπειτα από αυτό τα παιδιά πρότειναν σε ένα κενό που υπήρχε στην σελίδα να ζωγραφίσουν ένα δικό τους 6^ο χελωνάκι δίπλα από τα άλλα και να γράψουν και τον αριθμό 6. Συμφώνησαν λοιπόν και τα υπόλοιπα παιδιά και έφτιαξαν όλα ένα δικό τους χελωνάκι και έγραψαν κάτω από αυτό τον αριθμό 6.</p>
3^η Δραστηριότητα	<p>Η χελώνα της ξηράς και της θάλασσας.</p>
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι υπάρχουν διαφορετικά είδη χελώνας. -Να γνωρίσουν τα είδη χελώνας ξηράς και θάλασσας που ζούνε στην Ελλάδα. -Να αναζητήσουν τα χαρακτηριστικά του κάθε είδους. -Να μιλήσουν για τις ομοιότητες και τις διαφορές που έχει το κάθε είδος χελώνας. - Να ζωγραφίσουν είτε την χελώνα ξηράς είτε την χελώνα της θάλασσας στο περιβάλλον το οποίο φαντάζονται.
Υλικά-μέσα	<p>Φωτογραφίες , βίντεο , διαδίκτυο , μαρκαδόροι, χαρτιά</p>
Περιγραφή	<p>Ρωτάμε τα παιδιά αν υπάρχει στην Ελλάδα μόνο η χελώνα η οποία είδαμε και αν πιστεύουν ότι υπάρχουν άλλα είδη χελώνας και πού ζούνε αυτά. Τα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις</p>

	<p>τους συζητάνε για το συγκεκριμένο θέμα και αργότερα τους δείχνουμε φωτογραφίες από χελώνες ξηράς και θάλασσας. Αφού δούμε τις φωτογραφίες συζητάμε σε τι διαφέρει το ένα από το άλλο είδος. Αργότερα βλέπουμε βίντεο για να δούμε πως κινούνται οι χελώνες και γενικά τον τρόπο τον οποίο ζούνε. Αφού τελειώσουμε την συζήτηση μας ζητάμε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν όποια χελώνα τους αρέσει περισσότερο στο περιβάλλον το οποίο ζει.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Με αφορμή ότι ένα παιδί είπε στο διάλλειμα ότι υπάρχουν χελώνες που κολυμπάνε στην θάλασσα αρχίσαμε την συζήτηση και για την χελώνα που ζει στην θάλασσα . Τα παιδιά μίλησαν για τις εμπειρίες τους αν έχουν δει από κοντά ή σε βίντεο .Επιπλέον μάθαμε ότι αυτές τις χελώνες τις λένε καρέτα-καρέτα και απειλούνται από τον άνθρωπο. Μιλήσαμε για τις διαφορές της χελώνας στεριάς και θάλασσας και έτσι είδαμε φωτογραφίες και από τις χελώνες καρέτα-καρέτα. Ακόμη είδαμε βίντεο χελώνες να κολυμπάνε και έπειτα έγραψα σε 2 χαρτάκια στο ένα την λέξη στεριά και στο άλλο θάλασσα. Αφού αναγνωρίσαμε τα γράμματα και διαβάσαμε τις λέξεις μπερδέψαμε τις φωτογραφίες και ερχότανε τα παιδιά με την σειρά και έβαζαν τις φωτογραφίες της χελώνας που ανήκει στην στεριά στην λέξη στεριά και τις άλλες αντίστοιχα στην λέξη θάλασσα. Μετά από αυτό ζωγραφίσαμε.</p>
4^η δραστηριότητα	Κάνω τον λαγό και την χελώνα
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> -Να ακούσουν τραγούδι για την χελώνα -Να μιμηθούν την χελώνα και τον λαγό -Να εξοικειωθούν στην μέθοδο χρόνου αντίδρασης
Υλικά – Μέσα	CD

Περιγραφή	Στην αρχή χωρίζουμε τα παιδιά σε 2 ομάδες τα μισά γίνονται λαγοί και τα άλλα μισά χελώνες και περπατάνε όπως ο λαγός και όπως η χελώνα αντίστοιχα ακούγοντας ένα τραγούδι. Όταν το τραγούδι σταματάει τα παιδιά μένουν ακούνητα ,όταν ξαναρχίσει τα παιδιά που ήταν λαγοί γίνονται χελώνες και όσοι ήταν χελώνες γίνονται λαγοί.
Παρατηρήσεις	Τραγούδι : Η χελώνα , xana zoo Το παιχνίδι ήταν πολύ ευχάριστο για τα παιδιά και συμμετείχαν όλα. Παίξαμε πολλές φορές το παιχνίδι αφού το ζητούσανε συνέχεια τα παιδιά.

5^η ΗΜΕΡΑ	Παρασκευή
1^η Δραστηριότητα	Ο Αρκτούρος προστατεύει την αρκούδα και τον λύκο, προστασία ζώων αναστοχασμός
Στόχοι	-Να βρουν τα παιδιά τρόπους για την προστασία των ζώων. -Να ενημερωθούν τα παιδιά για την οργάνωση του Αρκτούρου. -Να μιλήσουν για την προστασία της αρκούδας και του λύκου. -Να μιλήσουν τα παιδιά για τις εμπειρίες τους από αυτήν την εβδομάδα. -Να αναφέρουν τι τους άρεσε περισσότερο από την εβδομάδα.
Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες ,διαδίκτυο ,διάλογος
Περιγραφή	Ρωτάμε τα παιδιά αν νομίζουν ότι τα ζώα αυτά κινδυνεύουν κι από τι. Τα παιδιά λένε τις απόψεις τους. Τα προτρέπουμε να μας πούνε τρόπους για να προστατεύουμε τα ζώα. Τα παιδιά λένε τις απόψεις τους για την προστασία των ζώων και

	<p>αναφέρουν τι πρέπει να κάνουμε για να μην απειλούνται αυτά τα ζώα τους δάσους (Π.χ. να μην καταστρέφουμε ή καίμε τα δάση αφού τα ζώα μένουν εκεί ή να υπάρξουν και άλλες οργανώσεις όπως αυτή του Αρκτούρου). Αφού συζητήσουμε με τα παιδιά για την αρκούδα και την παρέα της θα τους αναφέρουμε ότι υπάρχει μια οργάνωση που προστατεύει την αρκούδα και τον λύκο .Θα τους πούμε ότι αυτή η οργάνωση λέγεται Αρκτούρος και θα συζητήσουμε τι ξέρουμε για τον Αρκτούρο. Θα μάθουμε πότε ιδρύθηκε και ότι κάποιο από τα ζώα που προστατεύει είναι η αρκούδα και ο λύκος . Στην συνέχεια θα μιλήσουμε για την περιοχή στην οποία βρίσκεται αυτή η οργάνωση και θα αναζητήσουμε φωτογραφίες για να μάθουμε που ακριβώς είναι. Στη συνέχεια συζητάμε με τα παιδιά τι τους εντυπωσίασε περισσότερο από αυτά που έμαθαν για τα ζώα, ποιο ζώο τους άρεσε περισσότερο και τι τους άρεσε από αυτά που κάνανε κατά την διάρκεια της εβδομάδας.</p>
<p>Παρατηρήσεις</p>	<p>Αφού συζητήσαμε για τα θέματα που είχαμε προγραμματίσει θυμηθήκαμε τι τρώει το κάθε ζώο που είχαμε ασχοληθεί και που μένει. Απλώσαμε όλες τις φωτογραφίες που είχαμε δει όλη την εβδομάδα στο πάτωμα. Επίσης μιλήσαμε για τον Αρκτούρο που είχανε πάει όλα τα παιδιά και συζητήσαμε τι είδανε εκεί. Συμφωνήσαμε ότι ο Αρκτούρος βοηθάει και προστατεύει τις αρκούδες και κάποια παιδιά ανέφεραν ότι υπάρχουν εκεί αρκούδες που τις βοήθησε ο Αρκτούρος μετά από κάποια ατύχημα που είχανε με αυτοκίνητο και ότι βοηθάει και αρκούδες που ήτανε στο τσίρκο και της βασανίζανε. Επιπλέον αναφέραμε ότι κάποια ζώα όπως η καφέ αρκούδα και η χελώνα καρέτα καρέτα είναι είδη υπό εξαφάνιση , συζητήσαμε τι σημαίνει αυτό και είδαμε ένα βίντεο με τα ζώα που είναι είδος υπό εξαφάνιση. Στο τέλος μιμηθήκαμε σε ζευγαράκια όλα τα ζώα που έχουμε μάθει.</p>
<p>2^η Δραστηριότητα</p>	<p>Κολάζ ζώων</p>

Στόχοι	<p>-Να κόψουν τα παιδιά τις φωτογραφίες των ζώων.</p> <p>-Να εξασκηθούν στο κόψιμο με ψαλίδι.</p> <p>-Να κολλήσουν τα παιδιά τις φωτογραφίες των ζώων.</p> <p>-Να αναγνωρίσουν τα ονόματα των ζώων.</p> <p>-Να κολλήσουν τα ονόματα των ζώων κάτω από την φωτογραφία τους.</p> <p>- Να ζωγραφίσουν το περιβάλλον στο οποίο ζουν αυτά τα ζώα</p>
Υλικά-μέσα	Χαρτί ,χαρτόνι , ψαλίδι ,κόλλα , μαρκαδόρους ,καρτελάκια με ονόματα ζώων
Περιγραφή	<p>Μοιράζουμε στα παιδιά χαρτιά που έχουν πάνω τα ζώα με τα οποία έχουμε ασχοληθεί (αρκούδα, αλεπού, λαγός , χελώνα).</p> <p>Τους παροτρύνουμε να τα κόψουν και να τα κολλήσουν πάνω σε ένα χαρτόνι έτσι ώστε να φτιάξουμε μια αφίσα με τα ζώα που γνωρίσαμε. Αφού τα παιδιά κόψουν και κολλήσουν τα ζώα στην αφίσα τους δίνουμε καρτελάκια με τα ονόματα των ζώων τους ζητάμε να αναγνωρίσουν πιο όνομα αντιστοιχεί στο κάθε ζώο δίνουμε τα καρτελάκια σε διαφορετικό παιδί κάθε φορά και του ζητάμε να το βάλει κάτω από το κάθε ζώο στη συνέχεια τέσσερα παιδιά αναλαμβάνουν να κολλήσουν στην αφίσα το όνομα από το κάθε ζώο. Έπειτα τους ζητάμε να ζωγραφίσουν δέντρα, λουλούδια κλπ δηλαδή το περιβάλλον στο οποίο ζούνε τα ζώα τα κόβουμε και τα κολλάμε και αυτά στην αφίσα μας.</p>
Παρατηρήσεις	<p>Όλα τα παιδιά συμμετείχαν και ήταν ενθουσιασμένα που θα κάνουμε κολάζ. Αφού ζωγράφιζαν το περιβάλλον που ζούνε τα ζώα έπαιρναν ψαλίδι για να τα κόψουν και να τα φέρουν να τα κολλήσουμε στο κολάζ. Επιπλέον κόψανε και από φωτογραφίες τα ζώα και τα ξεχώρισαν από τα υπόλοιπα που φαινότανε στην εικόνα. Όποιο παιδί δεν μπορούσε να κόψει καλά είτε το βοηθήσαμε εμείς είτε κάποιος συμμαθητής του που είχε ήδη τελειώσει. Τα κορίτσια που τελείωσαν πρώτα και</p>

	ήξεραν να γράφουν έγγραψαν και τις λέξεις αρκούδα, αλεπού, λαγός, χελώνα για να τις κολλήσουμε πάνω στο κολλάζ. Έπειτα κολλούσαμε όλοι ένας ένας ή από μια φωτογραφία ζώου ή αυτό που ζωγραφίσαμε.
3^η Δραστηριότητα	Βοηθάω τα ζώα να βρουν το φαγητό τους και ψηφίζω ποιο μου αρέσει πιο πολύ
Στόχοι	-Να αντιστοιχήσουν τα παιδιά το κάθε ζώο με την τροφή του -Να ψηφίσουν ποιο ζώο τους αρέσει πιο πολύ -Να καταγράψουν την ψηφοφορία που έκαναν -Να απεικονίσουν την ψηφοφορία με συμβολική αναπαράσταση
Υλικά-μέσα	Φύλλο εργασίας, Μαρκαδόροι, Χαρτόνι
Περιγραφή	Δίνουμε στα παιδιά ένα φύλλο εργασίας που αριστερά έχει το κάθε ζώο (αρκούδα, αλεπού, λαγός, χελώνα) και δεξιά την τροφή που τρώει το κάθε ζώο σε διαφορετική σειρά (μέλι, λάχανο, κότα, καρότο). Τα παιδιά πρέπει να βοηθήσουν το κάθε ζώο να βρει την τροφή του έτσι τραβάνε μια γραμμή που συνδέει το ζώο με την τροφή του στην απέναντι στήλη. Αφού κάνουμε αυτό και τα ζώακια καταφέρουν να βρουν την τροφή τους προτείνουμε στα παιδιά να ψηφίσουν ποιο ζώο τους αρέσει περισσότερο. Σε ένα χαρτόνι γράφουμε τα 4 ζώα και από πάνω το κάθε παιδί βάζει ένα κυβάκι στο ζώο που του αρέσει. Αφού γίνει αυτό το κοιτάμε όλοι μαζί και εξηγούμε στα παιδιά ότι όποιο ζώο έχει τα περισσότερα κυβάκια φαίνεται ότι έχει κερδίσει στην ψηφοφορία και αρέσει στα περισσότερα παιδιά.
Παρατηρήσεις	Τα παιδιά έκαναν με ευκολία αυτό το φύλλο εργασίας και έκτος από τις γραμμές που έπρεπε να τραβήξουν για να πάει το ζώο στο φαγητό του, χρωμάτισαν και τα ζώα και τα φαγητά

	. Κάποια παιδιά θέλησαν να μετρήσουν τα ζώακια που υπάρχουν πάνω στο χαρτί και έγραψαν τους αριθμούς από δίπλα. Έπειτα από αυτό μαζευτήκαμε στην παρεούλα για να κάνουμε την ψηφοφορία ερχότανε ένα ένα το κάθε παιδί αφού διαβάζαμε τις λέξεις ψήφιζε κάνοντας μια τελεία στο ζώο που του άρεσε περισσότερο. Στο τέλος μετρήσαμε όλοι μαζί τις τελείες για να δούμε πιο ζώο κέρδισε και ήρθανε κάποια παιδιά και γράψανε πάνω από τις τελείες πόσες είναι.
4^η δραστηριότητα	Περπάτα σαν.. αρκούδα, αλεπού, λαγός, χελώνα!
Στόχοι	-Να κινούνται τα παιδιά στον ρυθμό της μουσικής. -Να μιμηθούν και να δραματοποιήσουν το περπάτημα των ζώων. -Να αναπτύξουν μια κινητική δραστηριότητα.
Υλικά – Μέσα	CD player
Περιγραφή	Βάζουμε στα παιδιά μουσική άλλοτε αργή και άλλοτε πιο γρήγορη και τα προτρέπουμε ανάλογα με τον ρυθμό της μουσικής να μιμηθούν το περπάτημα του αντίστοιχου ζώου που τους λέμε .Π.χ. Όταν λέμε λαγός τα παιδιά να χοροπηδάν σαν λαγουδάκια και όταν λέμε χελώνα τα παιδιά να κινούνται αργά και σταθερά όπως οι χελώνες. Επιπλέον θα τους ζητάμε να κάνουνε την αρκούδα που τρώει, τον λαγό που κοιμάται ,το βλέμμα της πονηρής αλεπούς.
Παρατηρήσεις	Τραγούδια : 1. Ο χορός των μπιζελιών 2. Το παπί χωρίς το πι, λάχανα και χάχανα 3. Το ελεφαντάκι , Φοίβος Δεληβοριάς Συμμετείχανε όλα τα παιδιά σε αυτήν την δραστηριότητα και παίξαμε το παιχνίδι πολλές φορές και έπειτα ακούσαμε για ακόμα μια φορά ένα τραγούδι που λεγότανε ψάχνω μια αρκούδα μιας και τους άρεσε πάρα πολύ και το τραγουδήσαμε όλοι μαζί.

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Αρχικά η πρακτική άσκηση είναι μια πολύ ωραία εμπειρία και χρήσιμη για τους φοιτητές για τα επόμενα χρόνια που θα βγούνε στην αγορά εργασίας επειδή ουσιαστικά εκεί περνάνε ένα χρονικό διάστημα και βλέπουν πως είναι και πρακτικά το επάγγελμα που διάλεξαν να ακολουθήσουν. Επιπλέον η πρακτική άσκηση στο ολοήμερο νηπιαγωγείο σύμφωνα με την δική μου εμπειρία βοηθάει πιο πολύ να γνωρίσουν οι φοιτητές τον τρόπο λειτουργίας ενός νηπιαγωγείου αφού βλέπουν πως λειτουργεί όλη την διάρκεια της ημέρας ένα νηπιαγωγείο. Δηλαδή έρχονται σε επαφή και με το πρωινό αλλά και το ολοήμερο τμήμα του νηπιαγωγείου και έτσι έχουν την δυνατότητα να παρατηρήσουν τα παιδιά και στο μεσημεριανό γεύμα αλλά και στην ξεκούραση. Επίσης οι περισσότερες ώρες βοηθούν και στις παρατηρήσεις αλλά και στην περίοδο της πρακτικής να δεθούν αλλά και να γνωρίσουν οι φοιτητές καλύτερα τα παιδιά αφού περνούν περισσότερο χρόνο μαζί τους. Ακόμη μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές μπορούν να κάνουν έναν προσωπικό αναστοχασμό τόσο για το θέμα το οποίο διάλεξαν όσο και για τις αλλαγές που θα έκαναν στις δραστηριότητες και στον τρόπο διδασκαλίας που ακολούθησαν ώστε αν χρειαστεί να κάνουν αργότερα το ίδιο θέμα σε κάποιο νηπιαγωγείο να είναι περισσότερο έμπειροι. Επίσης οι δραστηριότητες αλλάζουν και διαμορφώνονται κατά την διάρκεια της πρακτικής άσκησης έτσι ώστε να είναι κοντά στα ενδιαφέροντα των παιδιών. Οι δραστηριότητες πρέπει να αφήνουν περιθώρια ευελιξίας και οι στόχοι να είναι σαφείς και εφικτοί. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα κάποιες από αυτές τις δραστηριότητες μπορούν να επιτύχουν ακόμα καλύτερα από ότι περιμένει ένας φοιτητής, ενώ σε κάποιες άλλες μπορούν να ειπωθούν πράγματα που οι φοιτητές δεν έχουν προβλέψει και να τις αναπτύξουν και άλλο ή να τις αλλάξουν. Κατά την γνώμη μου το εκπαιδευτικό μου πρόγραμμα ήταν επιτυχημένο αλλά και οι δραστηριότητες που επέλεξα. Όσες δραστηριότητες πρόσθεσα κατά την διάρκεια της πρακτικής πιστεύω ότι χρειαζότανε τόσο για να διαρκούν περισσότερο σε χρόνο αλλά και επειδή

ενδιέφεραν τα παιδιά. Αυτό που ενθουσίασε περισσότερο τα παιδιά ήταν η κατασκευή της μάσκας αλλά και οι μύθοι του Αισώπου που διαβάσαμε (Οι 2 φίλοι και η αρκούδα, Η αλεπού και ο κόρακας, Ο λαγός και η χελώνα). Επιπλέον σύμφωνα με όσο παρατήρησα στην πρακτική μου άσκηση τα παιδιά απολάμβαναν τις δραστηριότητες που είχαν ζωγραφική αφού τους αρέσει γενικά σαν τμήμα να ζωγραφίζουν ακόμη και όταν έχουν ελεύθερο χρόνο. Επιπλέον αυτό που ενθουσίασε τα παιδιά και ασχοληθήκαμε πολύ με αυτό όταν διαβάζαμε τα χαρακτηριστικά των ζώων αλλά και τους μύθους ήταν η δραματοποίηση και η μίμηση αφού λατρεύουν να συμμετέχουν σε τέτοιες δραστηριότητες. Ακόμη με δραματοποίηση ασχολείται πολύ η νηπιαγωγός τους και έτσι την επέλεξα και την έβαλα στις δραστηριότητες μου. Αν ξαναέκανα την πρακτική θα ήμουν λιγότερο αγχωμένη από ότι την πρώτη μέρα που ξεκίνησα το εκπαιδευτικό μου πρόγραμμα αλλά δεν θα άλλαζα κάτι άλλο. Οι φοιτητές πρέπει να απολαμβάνουν την περίοδο που κάνουν πρακτική άσκηση ως μια νέα εμπειρία για την ζωή τους αλλά και το μελλοντικό τους επάγγελμα και να μην έχουν στο μυαλό τους μόνο την αξιολόγηση της πρακτικής τους άσκησης από το πανεπιστήμιο. Είναι σημαντικό να υπάρχει με τα παιδιά της τάξης αλλά και με την νηπιαγωγό άψογη συνεργασία. Η συνεργασία με την νηπιαγωγό της τάξης είναι πολύ σημαντική αφού μπορεί και η ίδια να βοηθήσει στην επιλογή του θέματος που θα διδάξει ο φοιτητής στα παιδιά και να του προτείνει να προσθέσει πράγματα στο εκπαιδευτικό του πρόγραμμα που θα ενδιαφέρουν τα παιδιά αφού αυτή γνωρίζει καλύτερα τα ενδιαφέροντα τους. Ακόμη οι φοιτητές δεν θα δυσκολευτούν να διατηρήσουν ησυχία στην τάξη και να πραγματοποιήσουν τις δραστηριότητες που έχουν οργανώσει καθώς τα παιδιά δένονται γρήγορα μαζί τους και παρακολουθούν και συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες που είναι κοντά στα ενδιαφέροντα τους. Σε γενικές γραμμές είμαι πολύ ευχαριστημένη με όλη την διαδικασία αλλά και την οργάνωση της πρακτικής άσκησης. Η συνεργασία μου με την κ.Αλεξίου η οποία ήταν μέντορας στην πρακτική μου άσκηση και την κ.Κωτσαλίδου που ήταν υπεύθυνη καθηγήτρια της πρακτικής άσκησης ήταν άψογη και μας βοηθούσαν σε ότι και αν χρειαζόμασταν και πάντα απαντούσαν έγκυρα στα e-mail μας και προγραμμάτιζαν τα ραντεβού μας. Επιπλέον θεωρώ πολύ σημαντικές τις παρατηρήσεις στα νηπιαγωγεία που κάνουν οι φοιτητές στο 2^ο έτος σπουδών στα πλαίσια του μαθήματος: <<πρακτική άσκηση- αναλυτικά προγράμματα- παρατήρηση- αναστοχασμοί >>. Στο συγκεκριμένο μάθημα δίνετε η ευκαιρία στους φοιτητές να μάθουν θεωρητικά πράγματα τόσο για την πρακτική όσο και για την εφαρμοσμένη παιδαγωγική όσον

αναφορά τα νηπιαγωγεία. Εκτός από αυτό στο συγκεκριμένο μάθημα οι φοιτητές πηγαίνουν για 1 εβδομάδα παρατηρήσεων στα νηπιαγωγεία όπου οργανώνουν μια δραστηριότητα για να κάνουν με τα παιδιά και επίσης κάνουν με τα παιδιά ένα οργανωμένο παιχνίδι. Στις παρατηρήσεις αυτές οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν το χώρο του νηπιαγωγείου και την λειτουργία του και να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με τα παιδιά. Οι παρατηρήσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές και βοηθητικές και για την πρακτική άσκηση αφού οι φοιτητές είναι προετοιμασμένοι για την πρακτική τους άσκηση και δεν μπαίνουν στο 4^ο έτος πρώτη φορά στο νηπιαγωγείο. Επιπλέον σύμφωνα με την άποψη μου οι φοιτητές θα έπρεπε να έρχονται σε επαφή με τα νηπιαγωγεία και σε προηγούμενα έτη ή να διαρκεί περισσότερο η πρακτική άσκηση και οι παρατηρήσεις. Επίσης θα έπρεπε κατά την γνώμη να υπάρχουν περισσότερα θεωρητικά μαθήματα πριν το 4^ο έτος που θα σχετίζονται με εκπαιδευτικά προγράμματα όπως το επιλεγόμενο μάθημα της κ.Κωτσαλίδου στο 2^ο έτος το οποίο λεγότανε: <<οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην προσχολική εκπαίδευση>>. Το συγκεκριμένο μάθημα σε όσους το είχανε επιλέξει τότε ήταν πολύ μεγάλη βοήθεια για την πρακτική άσκηση όπως και σε μένα που είχα την τύχει να επιλέξω εκείνο το μάθημα και έτσι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που έπρεπε να σχεδιάσουμε φαινότανε από την αρχή κάτι που μπορούμε με ευκολία να κάνουμε. Αντίθετα τα παιδιά που δεν είχανε αυτό το μάθημα κατά την γνώμη μου και από όσο έχω ακούσει δυσκολεύτηκαν πολύ περισσότερο. Τέλος η πρακτική άσκηση είναι μια πολύ σημαντική και αξέχαστη εμπειρία για τον κάθε φοιτητή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δερβίσης Σ.(1999). *Η δημιουργική σκέψη και η δημιουργική διδακτική διαδικασία*, Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
2. Ζωγράφος, Θ. , & Κωτσαλίδου, Δ. (2016). *Τέχνη και μαθηματικά : Διαθεματικές αρχές και προεκτάσεις των εικαστικών τεχνών*, Φλώρινα: Εκδόσεις Πετρίτης.
3. Καψάλης, Γ. Αχιλ. ,Νήμα, Α. Ε. (2002). *Σύγχρονη Διδακτική*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
4. Ντολιοπούλου, Ε. (2006). *Σύγχρονες τάσεις της προσχολικής αγωγής*, Αθήνα: Τυποθητώ-Γιώργος Δαρδάνος.
5. Οδηγός Νηπιαγωγού. *Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί, Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: οργανισμός εκδόσεων διδακτικών βιβλίων.
6. Οδηγός Σπουδών. (2018-2019). *Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας ,Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας*. Φλώρινα: Σεπτέμβριος 2018. Ανακτήθηκε 27/3/2019 από <https://nured.uowm.gr/wp-content/uploads/2018/10/odigos-spoudon-2018-2019.pdf>
7. Παπάς, Ε. Αθαν. (2004). *Σύγχρονη θεωρία και πράξη της παιδείας*.(τόμος Α'), Αθήνα: Εκδόσεις Δελφοί.
8. Παπάς, Ε. Αθαν. (1990). *Μαθητοκεντρική διδασκαλία : 2: Το παιδαγωγικό κλίμα στο ανοιχτό σχολείο, Διδακτικά και μαθησιακά μοντέλα*.(Β'τόμος, β' εκδόση), Αθήνα: Βιβλία για όλους.
9. Τσαπακίδου, Α. Α. (2014). *Από το παραδοσιακό στο δημιουργικό παιχνίδι*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη.
10. Χρυσafίδης, Κ.(2000). *Βιωματική-Επικοινωνιακή διδασκαλία*, Αθήνα: Gutenberg.